



رٽكموت / ٥٠٥ / ٢٠١٠ زاينى

رٽكموت / ٢٧١ / ٢٠١٠ كوردى

زماره: ٤١٩ / ٨٠٨٨

Kurdistan Region Government - Iraq
Ministry of Finance & Economy
General Directorate of Finance

رٽنمايى داريي ژماره (١٢)
بـ / گشت وزاره کان و فەرمانگە کانى نەستراو بـ وزاره
بـ / رٽنمايىه کانى جى بـ جى كردنى بـ وودجەي هـ رىمى كوردستان بـ سالى ٢٠١٠

دوا بـ دواي رٽنمايى داريي ژماره (٦) كـ به نووسراومان ژماره ٢٠١٠/٤/٢٦ گشتىراوه ، دواي چاپىخشاندنهوـ بـ مادده و بـ گـهـ کـانـىـ نـاـوـدـرـوـكـىـ سـهـرـهـوـ لـهـ لـاـيـهـنـ لـيـزـنـهـىـ هـاـوـبـهـشـىـ وـهـزـارـهـتـمـانـ وـ دـواـيـ دـيـرـاسـهـتـ كـرـدـنـىـ پـيـشـنـيـارـهـكـانـ وـ پـيـداـچـوـونـهـوـهـىـ بـ مـهـبـهـسـتـىـ هـمـوـارـكـرـدـنـىـ هـهـنـدـيـكـ لـهـ بـ گـهـ کـانـىـ ،ـ بـ گـيـارـدـراـ بـ هـلـوـهـشـانـدـنـهـوـهـىـ رـيـنـمـاـيـيـ دـارـيـيـ ٦ـ يـ ئـامـاـزـهـ پـيـكـراـوـيـ سـهـرـهـوـهـ كـارـكـرـدـنـ وـ بـ چـىـ بـهـجـىـ كـرـدـنـىـ نـاـوـدـرـوـكـىـ ئـمـ رـيـنـمـاـيـيـ ...ـ لـهـگـهـ لـرـىـزـداـ .ـ

بـشـىـ يـهـكـمـ //

ريـسـاـكـانـىـ پـيـوـبـستـ بـ هـمـاـهـنـگـىـ دـهـسـهـلـاتـهـكـانـ وـ فـەـرـمـانـگـەـكـانـىـ نـەـبـهـسـتـراـوـ بـهـ وزـارـهـتـ لـهـ .ـ بـهـكـارـهـيـنـانـىـ دـاـبـيـنـكـرـاـوـهـكـانـىـ پـاـلـپـشتـ كـراـوـ لـهـ بـوـودـجـهـ .ـ

رـيـبـهـرـىـ ژـمـيـرـيـارـىـ بـوـودـجـهـ (ـبـولـىـنـ كـرـدـنـىـ بـوـودـجـهـ)ـ پـشتـ دـهـبـهـسـتـيـتـ بـهـ پـرـنـسـيـپـىـ (ـشـهـفـاـقـيـهـتـ وـ گـشـتـگـيرـىـ وـ يـهـكـرـتنـ)ـ وـهـكـ لـهـ يـاسـاـيـ كـارـگـيـرـىـ وـ دـارـايـيدـاـ هـاـتـوـوـهـ ،ـ بـؤـيـهـ لـاـيـهـنـ جـۆـرـايـهـتـىـ (ـنـوعـيـهـ)ـ لـهـ خـمـرـجـيـيـهـكـانـداـ دـهـسـتـ نـيـشـانـ دـهـكـاتـ كـهـ يـهـكـهـ كـارـگـيـرـىـ يـهـكـانـ وـ فـەـرـمـانـگـەـكـانـىـ مـيـرىـ بـؤـيـهـ بـهـبـيـتـ مـاـمـهـلـهـىـ پـيـوـهـ بـكـاتـ ،ـ بـهـلـامـ يـاسـاـيـ بـوـودـجـهـ هـرـيـمـىـ كـورـدـسـتـانـ عـيـرـاقـ بـ سـالـىـ ٢٠١٠ـ لـاـيـهـنـ چـەـنـدـايـهـتـىـ دـارـيـيـ گـشـتـىـ تـهـرـخـانـ كـراـوـ دـهـسـتـ نـيـشـانـ دـهـكـاتـ وـاتـهـ بـرـيـارـ لـهـسـهـرـ تـوانـاـيـ خـهـرـجـيـ ،ـ (ـتـهـرـخـانـكـراـوـيـ دـارـيـيـ)ـ رـيـگـهـ دـهـدـاتـ بـهـوـ يـهـكـانـهـىـ كـهـ كـارـيـانـ لـهـ چـوارـ چـيـوهـىـ تـهـرـخـانـكـراـوـيـ سـالـىـ دـارـيـيـ دـايـهـ وـ دـامـ وـ دـهـزـگـاـكـانـىـ مـيـرىـ پـاـبـهـنـدـ ئـهـكـاتـ بـهـ قـهـوارـهـىـ سـهـرـهـكـىـ يـهـ لـهـ بـنـهـمـاـكـانـىـ پـلـانـىـ دـارـيـيـ تـؤـكـمـهـ وـ بـهـهـيـزـ لـهـ دـهـولـهـتـداـ ،ـ هـهـروـهـاـ رـاـگـرـتـنىـ خـهـرـجـ كـرـدـنـ دـهـبـيـتـهـ هـوـكـارـيـكـ بـؤـ نـهـسـتـوـ گـرـتـنـىـ بـوـودـجـهـ سـالـىـكـىـ دـهـسـتـ نـيـشـانـ كـراـوـ بـهـوـ گـوـزـمـانـهـىـ كـهـ نـهـچـوـتـهـ بـوـارـيـ خـهـرـجـ كـرـدـنـهـوـهـ ،ـ لـهـبـرـ ئـهـوـهـ وـ لـهـسـهـرـپـرـوـشـنـاـيـ ئـهـوـ زـانـيـارـيـانـهـىـ كـهـ ئـامـاـزـهـمـانـ پـىـ كـرـدـ پـيـوـيـسـتـهـ لـهـسـهـرـ وزـارـهـتـهـكـانـ وـ ئـهـوـ لـاـيـهـنـانـهـىـ كـهـ پـهـيـوـهـسـتـ نـيـنـ بـهـ وزـارـهـتـهـوـ ئـهـمـ بـهـيـانـاـتـهـ دـارـيـيـانـهـىـ لـهـ خـوـارـهـوـهـ هـاـتـوـوـهـ پـيـشـكـهـشـ بـهـ وزـارـهـتـىـ دـارـيـيـ بـكـهـ :-

رـيـنـمـاـيـيـ

۱- تهرازووی پیداچوونهوه (میزان المراجعة) :- تیایدا ئهو گۆزمانە دیارى دەکات كە لەلایەن دام و دەزگاکانى حکومەتى هەریم وەرگىراوه لە وەزارەتى دارايى (فەرمانگەی ژمیرکارى) كە برىتىيە لە دابىنکراوهگانى بۈووجە و ھەروهە بە دیارخىستنى جۆرەكائى خەرج كردن لەگەل راپورتىك تیایدا تاکەكائى خەرج كردن (مفردات النفقات) بە جۇر و تىچۇو دیارى بىرىت بە شىوهيەك ئەم تهرازووە زۆر بە ۋۇونى و ئاشكرا ئەوه دەربخات كە كارگىرى پىىسىتلىق بە ھەلسماوه . لە ماوهى مانگى راپردۇو جا سەبارەت بە خەرجىيەكائى فيعلۇ و جۆرەكائى بىت ياخود داھاتەكان بە پىىسىتلىق سەرچاوهگانى وەرگرتى و ھەروهە پېيويستى بە سیولەئى نەختىنەيى كە پلانى مانگى داھاتوو پېيويستىيەتى ، و ناردى تهرازووی پیداچوونهوه لەگەل راپورتەكە بۇ وەزارەتى دارايى / فەرمانگەی ژمیرکارى بە مەرجى لە ماوهى (۱۰) رۆز تى پەرنەکات لە كۆتاىيى ھەر مانگىك (و پېيويستە وەزارەتى دارايى راپورتى دەوري ھەر شەش مانگ جارىك لە بارەي بارى دارايى هەریم پېشىكەش بە ئەنجومەنلىنى نىشتىمانى كوردىستان - عيراق بىكەت) .

۲. بۈووجە ئەختىنەيى (الموازنة النقدية) :- پابەندبۇونى گشت فەرمانگەكان بە پىكخىستنى بۈووجە ئەختىنەيى مانگانەي فيعلۇ بۇ خەرجىيەكائى و داھاتەكان كە ئەنجام دراوه لە ماوهى مانگىكدا و ئەم بۈووجە يە ژمیرىارييە نىوكارەكانىش (الحسابات الوسيطة) بىرىتىيە كە برىتى يە لە (پىشىنەكان و بارمەتكان) و ھەروهە بېرەكانى قەرزىدەركان و قەرزازەكان (الدائنوں و المدينون) و گشت مامەلەكانى ژمیرىاري كە پەيوەستە بە بوارى دارايى و ژمیرىاري يەوه و ھەروهە بارى دارايى (المركز المالى) راستەقىنە فەرمانگە و دیارى كردى بېرى پېيويست بۇ سیولەئى نەختىنەيى لە كاتى دىاريکراو بە مەرجىك بە راپورتىك پالپشتى لى بىرىت و تیایدا جموجۇلى ئەو حىساباتانە رۇون بىرىتىيە وە دەگرىت مانگى دىاركراو لەو ليستانە كە لەلایەن وەزارەتى دارايى / فەرمانگەي ژمیرکارى پېشىوانى دەگرىت ، و پېيويستە گشت وەزارەتەكان و لايەنە نەبەستراوهگان بە وەزارەت و پارىزگاکان و ئەنجومەنەكانى پارىزگاكان پابەند بىن پېيەت .

۳. داھاتەكان //

۱- دەبىي گشت داھاتەكان (بەخشىنەكان و يارمەتى و باربۇوهگان و قەرزە جۇراوجۆرەكان) تۆمار بىرىت بە داھات لە ژمیرىارييەكانى تايىبەتمەند و ناشىت بەشىك لە خەرجىيەكان يان ھەمووى لە كۆي داھاتەكان دابەزىنرىت و ئەو بېرى كە ماوهەتەوە (الصافى) تۆمار بىرىت بە داھات ، بەلكو دەبىي گشت داھاتەكان لە گشت سەرچاوهگانەوە بە داھات تۆمار بىرىت و لە حسابى جارى لە ژمیرىاري فەرمانگەي پەيوەندى دار دابىنرىت كە كراوهەتەوە لەلایەن بانكى تايىبەتمەندەوە و ناشىت دەستكارى بىرىت يان بە هىچ شىوهيەك بەشىكى لە خەزنهى فەرمانگە ھەلبىگىرىت .

۲- به پی‌ی مداده‌ی **(بیست و یه‌کم)** لهیاسای بودجه‌ی هه‌ریمی کوردستان-عیراق ژماره(۱)ی سالی ۲۰۱۰ :-
یه‌کم/وزارتی دارایی و ئابووری به‌هه‌ماهه‌نگی له‌گه‌ل و وزارتی سامانه سروشته‌کان ئه‌و
داهاتانه وردەگرئ که‌راسته‌وحو لەفرۆشتى نه‌وتى خاوی هه‌ریم و فرۆشتى پیکه‌تاه‌کانى
نه‌وتە‌وه **(مبيعات مشتقات النفط)** وەدى دین، ئه‌مه‌ش بپی‌ی دەستوری عیراق و یاسای نه‌وت
وغازى هه‌ریمی کوردستان و دەخريتە سەرداھاته و دەيھاتووه‌کان و پەرلەمانى پی ئاگادار
دەگریتە‌وه تاپیش رەفتار لەسەر كردنی **(التصرف بها)** پەسەندى بکات.

دوووم/کۆی پاره‌ی به‌خشينه‌کان **(المنج)** بەوانه‌شە‌وه كەله‌گریبەسته‌کانى نه‌وت و غازى هه‌ریم‌هه‌وه
بەدەست هاتوون لە حسابیکى تايیبەت لە وزارتی دارایی و ئابووری داده‌نرى و به‌خشينه‌کانى
گریبەسته‌کانى نه‌وت و غازلە‌لایه‌ن ئەنجومە‌نى وزیرانه‌وه بۆ ئه‌و پرۇزانه تەرخان دەگریت كە
بەگویرە گریبەسته‌کانى نه‌وت و غاز تەرخانکراون، و بەهه‌روه‌ها پرۇزە‌کانى زىرخانىش
لەهه‌ریم، بەهه‌رجىك پەرلەمانى کورستان پەسەندى بکات پیش ئه‌وه‌ی رەفتاری پیوه بکریت.

۳- به پی‌ی مداده‌ی **(بیست و دوووم)** لهیاسای بودجه‌ی هه‌ریمی کوردستان-عیراق ژماره(۱)ی سالی ۲۰۱۰ ، پیويسته سەرۆکایتى ئەنجومە‌نى وزیران دەرخستە‌یەك بە حساباتى
ئه‌وبە خشينانه **(المنج)** كە پیشكەش بە حکومەتى هه‌ریمی کوردستانکراون بە دەرخستە‌یەك
بنىریت بۆ پەرلەمانى کوردان له‌گه‌ل دەرخستى لایه‌نى خەرجى‌دنى بۆ ئه‌و پرۇزانه‌ی بۆی
تەرخانکراوه بەمەبەستى پەسەندى‌گردنى.

۴- پالپشت بە مداده‌ی **(يانزه‌هەم)** لهیاسای بودجه‌ی هه‌ریمی کوردستان-عیراق ژماره(۱)ی سالی ۲۰۱۰ ، لەسەر وزیرى دارایی و ئابوورى‌یە تەرخانکراوى گۈزمە‌کانى پوختە داھاتى مانگانه
کە وزارتى تەندروستى بەدەستى دەھىنلى لەهەممو فەرمانگە‌کانى بىخاتە سەربوودجه‌ه
وزارتى تەندروستى بۆ مەبەستى كەپىنى دەرمان و دابىنگى‌دنى خەرجى‌یە‌کانى چاڭىردنە‌وه
(الصيانه) بەھممو جۆرە‌کانى‌وه و راھىننانى كارمە‌ندانى و بەپی‌ی داواکارى تەندروستى
کە خشته‌ی داھاته راستەقىنە و دەيھاتووه‌کانى پیوه لکابىت.

۳/ب - بېرى پيتاكەكان (التبرعات) // پالپشت بە مداده‌ی **(دوازه‌هەم)** لهیاسای بودجه‌ی هه‌ریمی
کوردستان-عیراق ژماره(۱)ی سالی ۲۰۱۰ ، تۆمارگى‌دنى بېرى ئه‌و پيتاكانە‌ی كە دەبە خشرينى
وزارتە‌کان و لايەنە نەبەستراوه‌کان بە وزارت لە دواى و درگرتى پەزامە‌ندى لەلایه‌ن وزارتى
دارايى بە داھاتى كۆتايى بۆ گەنجىنە‌مىرى و دەبېت وزیرى دارايى هەلبستىت بە تەرخانگى‌دنى

هیندی ئەو پارهیەی کە وەرددەگىرىت بۇ سەر بۇودجەی لايەنى پەيوەندىدار لە وەزارەت يان لايەنى نەبەستراو بە خەرج كردى بۇ ئەو مەبەستانەي کە بۇيى بەخسراوه .

ئەپۆرتەكانى يەكگىرتووی مانگانە // پالپشت بە ماددهى 《حەوتەم》 لە ياسای بودجەي هەرىمى كورستان-عىراق ژمارە(1)ى سالى ٢٠١٠، هەر وەزارەتكى يان لايەنى نەبەستراو بە وەزارەت يان پارىزگا ھەلدەستىت بە ئامادەكردنى راپۆرتىكى يەكگىرتووی مانگانە تايىبەت بە چالاکى يەكانى بۇ ئەو ڪارانەي كە جى بەجى كراوه و ئەو كارو خزمەتكۈزۈريانەي کە پى يان سېيردرابەر و پېزەقۇناغى جى بەجى كردى وە راپۆرتەكە دەبىتىت پۇون و ئاشكرا بىت پاستى و دروستى و تەواوى كارەكان دەرخات بەبى زىادە رەوي (مغالة) بە مەبەستى ئاگاداربۇون لە كاروبارى وەزارەتكان و دام و دەزگاكانى حکومەتى هەرىم و پارىزگاكان و چاودىرى كردى بۇودجە و گەنجىنە و ھەروەها ئاگاداربۇون و زانىنى جۈرەكانى خەرج كردى پارەي گشتى و مەبەستەكانى خەرج كردى .

ئەمېرىيارىيە كۆتايمىكەن // پالپشت بە ماددهى 《چواردەھەم》 لە ياسای بودجەي هەرىمى كورستان-عىراق ژمارە(1)ى سالى ٢٠١٠، سەرۋىكى فەرمانگە يەكەي خەرج كردى ئەدرىت بە لىكۈلەنەوەي بەپىيى سالى ماياسايىيەكان و رېنمايىيەكانى كار پېكراو ئەگەر ھاتوو دوابكەۋىت لە پېشىكەش كردى ئەمېرىyarىيە كۆتايمىكەن سالى ٢٠٠٩ بۇ فەرمانگە كەي دواي جى بەجى كردى ياسای بۇودجەي هەرىم بۇ سالى / ٢٠١٠ .

بەشى دووھەم // رېنمايىي جى بەجى كردى بۇودجەي ئاسايىي سالى / ٢٠١٠ .

ماددهى - ۱. داھاتەكان //

لەبەر گرنگى زۇرى سىاسەتى دارايى بۇ بابەتى داھاتەكانى بۇودجەي حکومەتى فيدرال و شىۋاھى وەرگەتنى لە هەرىمى كورستان پېيىستە گشت وەزارەتكان و فەرمانگە كانى نەبەستراو بە وەزارەت و گشت پارىزگاكان بىرلىك پارەي پېيىست دابىن بىكەن بۇ داپۆشىنى خەرجىيەكانى گشتى و ھەروەها ئامادە كردى ئەوهى پېيىستە بۇ جى بەجى كردى پلان و بەرناમەكان كە لە بۇودجە دايە و ئەمەش پېيىستى بە پەرەپېيدانى رېڭاكانى وەرگەتنى داھاتەكان دەبىت لەسەرچەم سەرچاوهكانى لە باجەكان و رسوماتەكان و سزاكان و كىرى يەكانى خزمەتكۈزۈرى بۇ كەسانى تر (للغير) و داھاتەكانى تر بەپىيى رسوماتەكان و سزاكان و كىرى يەكانى خزمەتكۈزۈرى بۇ كەسانى تر (للغير) و داھاتەكانى تر بەپىيى هاتوو لە ياسا و سىستەم و رېنمايىيەكان لەگەل جەخت كردى و لەسەر پېيىستى زۇر بە بۇ بەدوادچۇونى وەرگەتنى داھاتەكانى ناوبراو لە كاتى خۇى و يەك بە يەك و كەمەتەرخەمى نەكىدىن و لېنەبوردىن لە وەرگەتنى لەبەر ھەر ھۆيەك بۇوبىت و بۆيە پېيىستە ووردىبىنى ولىكۈلەنەوە بىرىت بۇ ئەم مەبەستە وە بە پېيىچەوانە فەرمانبەرلى تايىبەتمەند بەرپرسە لەھەر كەموكۈرپىيەك و ئەو زيانانەي كە دەگاتە گەنجىنەي گشتى دەكەۋىتە ئەستۆي و نابىت ھىچ رسوماتىك يان باجىك يان غەرامەيەك وەربىگىرىت لە ھاوللاتىيان ئەگەر بە ياسا نەبىت و پېيىستە گشت وەزارەتكان و لايەنەكانى نەبەستراو بە

وزارت و هرودها پاریزگاکان که داهاته کوکراوهکانیان دابنین له حیسابی جاری له بهنگی په یوندیدارکه بؤ نئو مه بهسته کراوتهوه و هیچ برپیک له لای خویان له خهنه ههنهگرن.

ماددهی - ۲ - خهرجیهکان .

ا - خهرج کردن له تهرخانکراوی بوودجه له حسابی (به خشینهکان ، باربوبهکان ، خهرجیهکانی تر ، خهرجیهکانی پروژهکانی سهرمايهداری) له بودجهی سالی ۲۰۱۰ ، تنهنها په یوندیدارکه به وزارتی دارایی و ئابووریهوه و هزیری داراییکو ئابووری بؤی ههیه دهسهه لاتی خهرج کردن به خشیت به وزیرهکان و سهروکی لاینهکانی نه بهستراوه به وزارت و پاریزگاکان بؤ خهرج کردن له سمر بهشیک

له ئاستهکانی حساباته سهرهکیهکانی ئاماژه بؤکراو .

ب - ئهم وزارتی جهخت دهکاتهوه له سمر نهوهی که دهبتیت فشار بخربیت سه رخهرجیهکان و کەم بکربیتیهوه و ئامانجی دام و دهزگاکانی حکومهت بؤ چېکردنوهی توانکان بیت بؤ ئاستی بنیاتنانهوهی ژیرخانی وزارتیهکان و لاینه نه بهستراوهکانی به وزارت و پاریزگاکان و په یهروهی ووردي بوودجه بکربیت له کاتی خهرج کردن و تنهنها بؤ مه بهستی دابنکراو بیت .

ج - خهرج کردنی هاوکاری نه خوشی و يارمه تیدانی فەرمانبەران تاكو بپی (۲۰۰۰۰۰) دوو ملیون دینار

له دهسهه لاتی وزیری داراییدایه .

د - وزارتی دارایی و ئابووری هەریمی کوردستان(تمویل)ی وزارت و فەرمانگەکان دهکات بهپی ئ داهاتی دهستکه و تتوو .

ه - ریزهی (٪۵) لە وباربوبه (اعانات) دهبردری کە له بهشی (اعانات)ی بوودجهی سالی ۲۰۱۰ داهاتووه و بؤ حسابیکی تایبەت به کەرکوک و ناوچە ناکۆکی له سهرهکان دهگوازیتیهوه و خهرج کردنی بهپی ئ وزارتی دارایی و ئابووری دهبتیت .

و - ریزهی (٪۵) لە وبه خشینه (النچ) دهبردری کە له بهشی (النچ)ی بوودجهی سالی ۲۰۱۰ داهاتووه دهگوازیتیهوه بؤ چاره سهرهکردنی ئهو زیادیه کە له مووچە خاون پېداویستیه تایبەتە کاندا رویداوه .

ى - ئهو خهرجي يە تهرخانکراوانه دهبردرین کە بؤ دروستکردن و نۇزەنکردنوهی بىنايەتی تایبەت به حیزبەکان و پروژه دوباربوبهکان تهرخانکراون و بؤ حسابی پروژە خزمە تگوزاریهکان له پاریزگاکان دهگوازیتیهوه و له دابەشکردنە كەشیدا دهپی دادپهروهري پەچاوبکربیت .

ماددهی - ۳ - ریساکانی گشتی .

ا / دهسهه لاتی خهرج کردن له سه رپگەکانی بوودجه به بونی پارهی تهرخانکراو :

يەكەم // وزیری په یوندیدار دهسهه لاتی ههیه به خهرج کردنی گۈزمه يەك له (۲۵۰) دوو سەد و پهنجا ملیون دینار زیاتر نه بیت بؤ هەر حائەتیک و بؤی ههیه دهسهه لات بداتە سهروکی فەرمانگەکانی سەر بە وزارت بؤ خهرج کردنی گۈزمه يەك له (۱۰۰) سەد ملیون دینار زیاتر

نه بیت .

دووهم// سهروکی فهرمانگه کانی نهبهستراو به وزارت دسسهلاتی خمرج کردنی گوزمه یه کی همه له
نه (۱۵۰) سه دپهنجا ملیون دینار زیاتر نهبه بؤ هم رهچاوکردنی خو نه خستنه
ناو هیج پابهند بوونیک که پشتیوانی تهرخانکراوی له بودجه دا نه بیت.

سی یهم// بؤ خمرج کردنی ئهم بره پارانه رهچاوی ئهم خالانه خوارده بکریت :-

۱- خمرج کردن به پئی پشتیوانی یه کانی په سند کراو له (بودجه سالانه) یان
تهواو کراو) ده بیت بؤ ئه و مه بهستانه که بؤی دیاری کراوه .

۲- پارهی تهرخانکراو له بودجه ده بیت به پئی پلانی خمرج کردن به کار بهینریت و
وزیری دارایی په سند بکات .

۳- پابهندبوون به برى پارهی تهرخانکراو له بودجه دا و ناشیت هیج خمرج کردن و گری
بهستانیک بکریت که زیاتر بیت له و برى که دابین کراوه له بودجه دا یان نهبوونی
دابین کراوه دارایی پیویست بؤ ئهم مه بهسته .

چوارم// ۱- لە سەر وزارتى دارايى و ئابوورى هەریمە يەكسانى لە نیوان مووجەی فەرمانبەرانى
ھەریم و مووجەی ھاوشیوه کانیان لە فەرمانبەرانى حۆمەتى فیدرال بەدى بەینى .

۲- بە دىيەننەنی يەكسانى لە نیوان مووجەی خانە نشینانى ھەریم و مووجەی
خانە نشینانى حۆمەتى فیدرالدا .

۳- بە دىيەننەنی يەكسانى لە نیوان مووجەی بەنھەرتى ھىزە کانی پېشمەرگە و ئاسایش و
پولیس لە ھەریم لە گەلمۇوجەی ھاوشیوه کانیان لە حۆمەتى فیدرالدا .

پىنچەم// لە سەر وزارتى دارايى و ئابوورىيە پاپۇرتى خولى (دورى) هەر شەش مانگ جارىك
لە سالدا لە سەر دۆخى دارايى ھەریمى كوردستان پېشكەش بە پەرلەمانى كوردستان بکات
و بە پئی ياساش حساباتى كۆتاپى پېشكەش بکات
شەشم// لە سەر سەرۆکایتى ئەنجومەنى وزیرانە ئەولەويەت لە جىبە جىكىردنى پرۇژە
خزمە تگۈزارىيە کان بەو ناوجانە بىدات كە توشى ھەلمەتە کانى ئەنفال و چەكى كىميماۋى
و راگواستن و كىرددە سەربازىيە کان بۇون و ئەوانە کە پیویستى زیاتريان
بە خزمە تگۈزارى ھەيە .

حەۋەم// لە سەر سەرۆکایتى ئەنجومەنى وزیرانە پاشكۆيەك بە پرۇژە بەردەوامە کان پېشكەش
بکات و ماوهە برى پارهی تەرخانکراو و شوين ورۇزى دەست بەكاربوون و تەواوبۇنى
پرۇژە كە دىارى بکات و پەرلەمانى لى ئاگادار بکاتە وە .

لە شەش مانگ تىنە پەپىت .
ھەشتەم// يەكسىتنى بودجه ھەموو ئەو دەزگايانە کە يەكىان نەگرتۆتە وە لە ماوهە كە

نۆھەم // مووچەی ھەممۇ ئەو فەرمانبەرانە خەرج دەگریت كە بەسزايى سیاسى سزا دراون، ئەمەش پاش سەلاندىنى راستى قىسىملىك.

دەپەم // لەحالەتى روودانى گۈرپىنىڭ لە بەشى بۇودجەي حەكومەتى ھەرىمى كوردىستان ئەوا دەسەلات بە وزىرى دارايى وئابۇورى دەدرى كە :

1- كەمکردنەوهى سەركۆي بۇودجە بەھەمان رېزه بۇ يەكلاڭىرىنىڭ وەھى كورتەھىنەكە.

2- ئەگەر لەبۇودجەدا زىادە رووپىدا ئەوا رەزامەندى پەرلەمان بەچۈنۈچەتى خەرجىرىنى وەردەگىرى.

پانزەھەم // خەرجى (سەر مۇوچە و پلە بەرز گىرىنىڭ وەھى فەرمانبەران و كىرى ئى ئاوا و كارەبا و تەلەفۇن) ئى سالى ٢٠٠٩ لە سەر بۇودجەي سالى ٢٠١٠ بەپى ئى ياساو رېنمایيەكان و بە بۇونى پاساوى ياساىي .

ب// دەسەلاتى كېپىن // كېپىنى كالا و خزمەتكۈزۈرىيەكان لە كەرتى گشتى (كۆمپانىياكان و دەستەكانى گشتى) دەبىت ئەگەر نەيان توانى بەم كارەھەلسن و داۋى لىپۇردىيان كرد (ئەوه بە حۆكمى لىپۇردىن دەبىت ئەگەر ھەلەسەن بە ئامادە كىرىنى لە ماوهى حەوت رۆز) و كېپىن لە كەرتى تايىبەت ئەنجام دەدرىت و بە پى ئەم دەسەلاتانە خوارەمۇه :

1- هەتا بىرى (١٠٠ ٠٠٠) سەد ھەزار دينار بەپى لىيەنە كېپىن .

2- زىاتر لە بىرى (١٠٠ ٠٠٠) سەد ھەزار دينار و تا سىنۇورى (٣٠٠ ٠٠٠) سى مiliون دينار لە رېڭىسى لىيەنە كېپىن بە بى دەرخستەكان (بدون عروض).

3- زىاتر لە بىرى (٣٠٠ ٠٠٠) سى مiliون دينار و تا سىنۇورى (٥٠ ٠٠٠) پەنجا مiliون دينار لە رېڭىسى لىيەنە كېپىن و بۇونى سى (عرض) بە لايەنى كەمەوه پېشىكەش بکەيت بۇ ھەلبىزادى باشتىرىنىان لە بوارى نىخ و جۆر .

4- زىاتر لە بىرى (٥٠ ٠٠٠) پەنجا مiliون دينار بە رېڭىسى كەمکردنەوهى نەيىنى دەبىت بە پى ئى ياساى گرىيەستەكانى گشتى ميرى و رېنمایيەكانى دەرچوو بۇ ئەم مەبەستە .

ج// ناشى كېپىنەكان پاژبىكەن (تجزئە) يان جى بەجى كارەكان و خزمەتكۈزۈرىيەكان يان بېھەكانى كەمگىرىيەكان بە مەبەستى ئەزىزلىكىرىنىان لە چوارچىۋە دەسەلاتەكانى ھاتوو لە بىرگە (ا) ئى سەرەوە و كېپىنەكە يان جى بەجى كارەكە بە پاژكراو دادەنریت ئەگەر كېپىنى كەرەستەيەكى دىيار يان ھەلسان بە كارېك لە ماوهى يەك مانگدا دووبارە بىتەوە .

د// رەچاوكىنى گۈرپىنى ئەندامانى لىيەنەكانى كېپىن كە پەيوەستن بە كېپىن لە بازار و بە تىكرايى (٤/١) ئەندامانى لىيەنە بە شىۋەيەكى بەرددوام بە مەبەستى پاراستنى مافەكانى گەنجىنە ئى گشتى و دىيار كەنەنە ماوهى مانەوهى ئەندامانى لىيەنەكانى ناوبر او لە ماوهى شەش مانگ تى پەرنەكەت و ناشىت نوى بکەيتەوە

به هیچ جوئیک تنهها له حالتى زور پیویست نه بیت و ناشیت دووباره ئهو فهرمانبەرانه بکریتە ئەندام
له لیزنه کرین ئەگمەر له ماوهی يەك سال تى پەرنەبیت .

ھ // دھبیت له کاتى دانانى ئەندامى دارايى له لیزنه کرین رەچاوی ئەو بکریت کە نابیت بەرپرس بیت له
ووردبینى و وەرگرتنى بەلگەنامەكانى لیزنه كان کە خۆی بەشدارى تىدا كردووه به تاييەتى له خەرج
كردن بیت يان وردبین كردن .

ماددهى - ٤ - پابەندبۇون بە مەرجمەكانى گرېبەست : -

ا - پیویستە پابەندبۇون بە مەرجمەستانى گرېبەستەكان بکریت کە وزارتەكان و لايەنەكانى نەبەستراو بە¹
وزارت و پارىزگاكان پەكىيان دەخەن بەو شىوهەي کە چەسپىنزاوه له بەروارى بەستنى گرېبەستەكە بە
تاييەتى ئەوهى پەيوەستە بە نرخەكان و ئەم مەرجانە ناشى بگۈردىن بە بىانوى بەرز بۇونى نرخەكان

ب - له کاتى پابەندبۇون بەو گرېبەستانەي کە جى بەجى كردنى درېزە دەدات بۇ زىاتر له سالىك دھبیت
رەچاوی دانانى بېرى پارەتەنخانى دارايى پیویست بکریت له بۇودجەي سالى داهاتتو لەمەر
ئەوهى نابى بېرىكانى ماوه بگوازرىتەوه يان بسۈرپىندرىتەوه (تدوير) له بۇودجەي سالىكى دياركراو بۇ
سالى تر .

ماددهى - ٥ - خەرج كردنى پاداشتەكان و خەلاتەكان .

ا - خەرج كردنى پاداشتەكان // پالپشت بە هاتتوو له ماددهى (١٣) له ياساي بۇودجەي هەرىم
ژمارە(١)ى سالى / ٢٠١٠ و له پىناو بەرۋەندى گشتىدا وزىرى تاييەتمەند و سەرۋىكى لايەنى
نەبەستراو بە وزارت و پارىزگارەكان و سەرۋىكەكان ئەنجومەنەكانى پارىزگاكاندەسەلاتيان هەيە بە
بەخشىنى پاداشتى نەختىنەي يان عەينى بە بېرى (٢٥٠٠٠) دوو سەدۋەنچا هەزار دينار بۇ ھەر
حالتىك و بۇي ھەبە دەسەلاتەكە بە گشتى يان بەشىكى دابەزىتە ئاستەكانى خوارەوه لەو بېرە
زىاتر بە دەسەلاتى وزىرى دارايى يە ، كە خەرج كردنى پاداشتەكان نابیت دووباره بىتەوه بۇ
ھەمان كەس بۇ ئەو كارانەي کە پىيەتىنەتى لە دوو مانگى لە دوای يەك بۇ ھەمان كەس بە
مەرجىيەك سالانە لە بېرى (٢) تنهها دوو مىليون دينار تى پەرنەكات بە بۇونى پارەتەنخانى دەيپەنەكەن
بۇوجهدا بۇ ئەم مەبەستە و ناشكىت گواستنەوهى (مناقلة) ي بۇ بکریت .

ب - قەربەووکردنى بەركەوتتووانى كارى تىرۇرىستى بەپىيەتى بېرىارى (نەينى) سەرۋىكايەتى ئەنجومەنلى
وزىران ژمارە (٣٣١٧) لە ٢٧/١٠/٢٠٠٩ جى بەجى بکریت .

ج - خەلات كردنى كالاكان و خزمەت گۈزارىيەكان // له پىناو بەرۋەندى گشتى وزىرى تاييەتمەند و
سەرۋىكى لايەنى نەبەستراو بە وزارت و پارىزگار و سەرۋىكەكانى ئەنجومەنەكانى پارىزگاكانى بۇي
ھەيە كالاكان و خزمەتكۈزارىيەكانى نىوان ئەو فەرمانگە حۆكمىيانەي کە پەيرەوي سىستەمى
ژمیرىارى مرکزى دەكەن ، خەلات بکات كە نرخى دەفتەرييان لە (١٠) ده مىليون دينار تى پەر ناكات

و لهوه زياتر بۇ بىرى (۵۰) پەنجا مiliون دينار بۇ هەر حالتىك بە دەسەلاتى و وزىرى دارايىيە و بۇ زياتر لەم بېرىپىيىستە رەزامەندى سەرۋىكايەتى ئەنجومەنى وزىران وەربىگىرىت .

مادده - ٦- سپىنەوەدى قەرزەكان و ھەبۈوەكان : -

أ . وزىرى تايىبەتمەند و سەرۋىكى فەرمانگەئى نەبەستراو بە وزارەت بۇيان ھەيە ئەو قەرزانە بىسىنەوە كە وەرگرتىيان مەحالە لە دواى تەواو بۇونى رىيگاكانى ياسايى تا سنوورى (۱۵۰ ۰۰۰) سەد و پەنجا ھەزار دينار و لهوه زياتر لە دەسەلاتى وزىرى دارايىيە دەبىت تا سنوورى (۱۵ ۰۰۰) پازىدە مiliون دينار و ئەگەر لهوش زياتر بۇو پېيىستە رەزامەندى سەرۋىكايەتى ئەنجومەنى وزىران وەربىگىرىت .

ب . سپىنەوەدى ھەبۈوەكان : -

ا . وزىرى تايىبەتمەند و سەرۋىكى ئەو لايەنەئى كە نەبەستراو بە وزارەتەوە سەر پشاڭ دەكىرى و دەسەلاتى پى دەدرىت بۇ سپىنەوەدى ھەبۈوە بىز و زيان دىيدە و خراب بۇو بە ھەر ھۆيەكە دەبىت ، ئەگەر نرخەكەئى (۵۰ ۰۰۰) پەنجا مiliون دينار بىت ، بۇ ھەر حالتىك بەلام ئەگەر لەو بېرى زياتر بۇو لە دەسەلاتى وزىرى دارايىيدايم .

ـ ٢- لە ھەممۇ وزارەتىكدا ياخود ھەر لايەنەئى نەبەستراو بە وزارەتەوە لىيۇنەيەكى كارگىرى تەكىنەكى سەرەكى بە سەرۋىكايەتى بەرىۋەبەرى گشتى فەرمانگە پېكىدەھەيىنرەت بە مەبەستى كۆكىنەوە ئەو دەرخستە و بەرایىيە بەھىز و سەلانزاۋانەئى كە لايەنگىرى راستى و دروستى ئەو رايىكىردىنانەن (اجراءات) كە سەبارەت بە دەست نىشانكىرىنى و دىاريکىرىدىنى جۆرۇ بېرۇ نرخى ئەو ھەبۈوانە كە پېيىستە بىسىتەوە و بەرۈزكراوەتەوە بۇيان لەلaiەن ئەو بەرىۋەبەرایىتىيە گشتىانەئى كە لەلaiەن ناوەندەوە تەمۈيل دەكىرىن واتا (المولة مركزيا) .

ـ ٣- لەو بەرىۋەبەرایىتىيە گشتىانەئى كە لەلaiەن ناوەندەوە پارەيان بۇ دابىن دەكىرىت لىيۇنەيەكى كارگىرى تەكىنەكى لاوەكى بە سەرۋىكايەتى بەرىۋەبەرى كارگىرى پېڭ دەھەيىنرەت و كارەكەئى بىرىتى دەبىت لە دىيارى كەنلىنى ھەبۈوەكانى بىزربۇو جەرد كردن و پشكنىنى ھەبۈوەكانى خراببۇو ياخود زياندىدە كە بە ھەر ھۆيەكە دەفتەرى و پىژەزە زيان و ھۆي بىزربۇون و خراب بۇون و زيانەكە ئىيا ھاتبىت و لەلaiەن نرخى دەفتەرى و پىژەزە زيان و ھۆي بىزربۇون و خراب بۇون و زيانەكە ئىيا ھاتبىت و لەلaiەن ئەندامانى لىيۇنەكە دەفتەرى و زەقەنەكە ئەندامانى لىيۇنەكە دەفتەرى و زەقەنەكە ئەندامانى لەگەل سەرچەم بەرایىيەكان دەنئىرەت بۇ لىيۇنە گشتى كە لە خالى (۲) ئى سەرەتە ئامازەپېكراوە .

ـ ٤- لىيۇنە سەرەكىيەكە راپورتىك ئامادە دەكتات و بەرزي دەكتاتەوە بۇ وزىرى تايىبەتمەند ياخود سەرۋىكى ئەو لايەنە كە نەبەستراو بە وزارەتەوە تىايىدا باسى ئەو ئەنجام و راسپارادە و پىنمايىيانە ئەكتات لە رىيگاى پشكنىن و وردىبۇونەوە لە دەرخستانەئى كە لە لىيۇنە لاوەكىيەكانەوە پى ئى گەيشتوون تا ئەويش

بەپىٰ ئى دەسەلاتەكانى خۇي كە لە بىرگە (۱) ئى سەرەوددا هاتووه و باسى كراوه، راي خۇي دەربېرىت، بەمەرجىك راپساردەكان ئەمانەي خوارەومىان تىا هاتبىت :-

- أ. جۇر و بىر و نىرخ و نىشانەي هەبووەكان كە داواي كۆزانەوه و سرىنەوه و فرۇشتىنیان دەكات.
- ب. جۇر و بىر و نىرخ و نىشانەي ئەبووانەي كە لىيىنەكە راپساردەي ئەوه دەكات سەر لە نوى بەكار بەيىنرىتەوه پاش چاڭىرىدەوه و بەكار ھىنانى بەشىكى .

ماددهى - ۷. پابەندىبۇون بە تەرخانكراوهەكان : -

أ- ھىچ خەرجى يەك يان گىرىبەستى يەك ئەنجام نەدرىت لەسەر ئامادەكىرىنى كەرسەتە يان پىشىكەش كەنلى خزمەت پىش دلنىابۇون لە بۇونى پارەي تەرخانكراوى دارايى پىويىست بۇ ئەم مەبەستە لە بۇودجەي تايىبەت دا .

ب- ناشى وەزارەتكان بىر پارەي تەرخان كراوى فەرمانگەكان و پىكەاتووهەكانى سەر بە ئەوان بەكار بەيىنرىت بۇ دىوانى وەزارەتكان و هەروەها ناشىت بەكار بەيىنرىت بۇ غەيرى مەبەستەكانى تەرخانكراو .

ج - ھەروەها ناشىت بە ھىچ شىۋەيەك دابىنكراؤەكانى پرۇژەكانى سەرمایيە دارايىيەكان بۇ مەبەستى خەرجىيەكانى بەگەرخىستن (الإنفاق التشغيلي) ئىستىغلال بکرىت و جەخت دەكەينەوه لەسەر ئەوهى كە پىويىستە ئەو كەسانەي كە زىادە رۆيى دەكەنە سەر دابىنكراؤەكانى پشتىوانى كراو لە بۇودجە سەرزەنلىق بکرىن (محاسبة) بەپىٰ ئىجرائىتى هاتوو لە ياساي بەزەفت كەنلى فەرمانبەرانى دەولەت و كەرتى گشتى ﴿ قانون انصباط موظفي الدولة و القطاع العام و قانون ادارة المالية ﴾ .

د - خەرجى پادەگىرىت لە حاالتى دەرچۈنى ھەر بىر يەتكەن ئاراستە كراوېك بە راگىتنى دابىنكراؤەكانى دارايى پشتىوانى كراو لە بۇودجە و بەبلاوك كراو ئەزماز دەكرىت و ناشىت لى ئى خەرج بکرىت يان داواي گواستنەوه بکرىت (مناقلة) بۇ ھەرمەبەستىك بىت .

ه - پشتىوانىيەكانى پەسند كراو لەم ياسايى بەكاردەھېيىنرىت تاكو ۲۰۱۰/۱۲/۳۱ و داهاتەكانى وەرگىراو لە دواي كۆتايى سالى دارايى / ۲۰۱۰ قەيد دەكرىت وەك داھات بۇ بۇودجەي سالى داھاتوو .

و- ھەموو وەزارەت و ئەو فەرمانگانە بە وەزارەتەو نەلكاون پابەند دەبن بەدابەشىرىدىنى خەرجىيەكانى وەبەرهىنان و كاركىرىدىن ﴿التشغيلية﴾ لەپارىزگاكانى ھەرىم، ئەمەش بەپىٰ چىرى دانىشتوانى ھەر پارىزگايانە وئەو ناوچانە دەبىٰ كەزيانى زياتريان بەركەوتووه، پاش دەركىرىدىنى خەرجىيەكانى ناو وەزارەت.

مادده - ۸ گواستنهودکان (المناقلات) :-

- ۱- سهروکی نهنجومه‌نی نیشتمانی کوردستان - عیراق بؤی ههیه گویزانه‌وه له‌ناو بودجه‌ی تایبەت به نهنجومه‌نی نیشتمانی بکات .
- ۲- سهروکی نهنجومه‌نی دادوهری بؤی ههیه گویزانه‌وه له ناو بودجه‌ی تایبەت به نهنجومه‌نی دادوهری بکات .
- ۳- وزاره‌تی دارایی هه‌ریمی کوردستان - عیراق پاره‌ی حساباتی وزاره‌تکان و فهرمانگه‌کان به‌پی‌ی ئه‌و داهاته داراییه‌ی به‌ردەست دابین دەکات .
- ۴- وزیری دارایی بؤی ههیه گویزانه‌وه له نیوان پاره‌ی تەرخانکراوی يەك بەش بکات جگه له بەشی مووجه‌کان کە دەشیت بؤی بگویززیتەو و نابیت لئى بگویززیتەو .
- ب- نابیت گویزانه‌وه له نیوان پاره‌ی تەرخانکراوی گەشەپیدان له نیوان پاریزگاکاندا بکریت .
- ۵- وزیری دارایی بؤی ههیه گویزانه‌وه بکات له نیوان پاره‌ی تەرخانکراوی « بابه‌کانی بودجه‌دا » بؤ مەبەستی فەراھەم کردنی توانای خەرج کردن بؤ ئه‌و فەرمانگانه‌ی کە بېپارى لىکردنەوەيان له وزاره‌تیک و خستنیان بؤ سەر وزاره‌تیکی تر دەدریت و وزیری پەيوەنداریش بؤی ههیه گویزانه‌وه له‌ناو بەشیک و يەكەیه‌کی خەرجکردنەکەدا بکات .
- ۶- وزیری دارایی بؤی ههیه گواستنه‌وه له‌نیوان پشتیوانه‌ی دەروازەکانی بودجه‌دا بکات له‌پىناو فەراھەم کردنی تواناکانی خەرجکردن بؤئه‌و کارگىپیانه‌ی کە بېپارى دەدری له‌وزاره‌تیک بکرینه‌وه و بەوزاره‌تیکی دىكەوە بلکىنرین و وزیری تایبەتمەندىش بؤی ههیه گواستنه‌وه له‌ناو يەك بەش و يەك يەكەی خەرجکردندا بکات .
- ۷- ناشى گواستنه‌وه له‌تەرخانکراوەکانی گەشەسەندن له‌نیوان پاریزگاکاندا بکریت .

- مادده - ۹ سەرپىچىيەکانی دارایى // پىويستە فەرمانبەرى دارايى كە بەرپرسى خەرج کردنە له حالەتى سەرپىچىيە كىردى دارايى و ژمیرىيارى پاي خۆى بچىپىنىت له‌سەر ياداشتى خەرج کردن بە نووسىن و سەرۋىكايەتى دیوانى چاودىرى دارايى ناگادار بکاتەوه بە مەبەستى ناگادار كردنەوهى فەرماندەرى خەرج (الامر بالصرف) له سەرپىچىيە كە ئەنجام دەدریت .

مادده - ۱۰ - كالاڭان و خزمەتگۈزارىيەکان //

- ۱- پىدداوىستىيە خزمەتگۈزارىيەکان / به كرى گرتى خانووبەرەکان و بالەخانەکان بؤ فەرمانگەکانى مىرى : -
- ۲- فەرمانگەکانى تەمويل كراو بە شىوه‌يەكى مەلبەندى لىدەبوردىن له دانى له جياتى كرى بؤ بالەخانە و خانووبەرەکان نەگەر هاتوو خانووبەرەکان و بالەخانەکان هى وزاره‌تى دارايى بن/دۇمىنى گشتى (فەرمانگەکانى تەمويل كراو بە شىوه‌يەكى مەلبەندى) لەگەن جەخت كردنەوه له‌سەر پاراستنى خانووبەرەکان و بالەخانەکان لەلايەن فەرمانگەکانه‌وه .

- ۲- بهلام ئەگەر هاتوو خانوبەرەكان و بالەخانەكان بە كرىيىتى كۈمپانىياكان و دەستەكانى گشتى (فەرمانگەكانى تەمويلى خۇيەتى) و كەرتى تايىبەت ئەوا كار بە ئاراستە كراودەكانى لىزىنەي كاروبارى ئابورى (لە ناوجۇ) دەكىرىت بە نووسراوييان ژمارە (۰۷ ص/۱۸۳) لە ۲۰۰۱/۷/۸ كە بە نووسراوى وەزارەتى دارايى / فەرمانگەي ياسايى ژمارە (۲۰۷۹۵) لە ۲۰۰۱/۷/۲۶ هاتووه و بەرسىيەتى چاڭىرىنەوهى بالەخانە دەكەۋىتە سەر ئەوهى بالەخانەكەي بە كرىيىتى كەنەنەنەوهى ئەوا ئەو فەرمانگەي كە خانوبەرەكانى بە كرىيىتى كەنەنەنەوهى ئەوا ئەو دەكىرىت بە چاڭىرىنەوهى و تىچۇوەكەي لە (لەجىياتى كرىيىتە دەبىرىت).
- ۳- دەرمالەي نىشته جى بۇون بۇ فەرمانبەران و كارمەندانى دام و دەزگاكانى حکومەتى هەرىم خەرج ناكىرىت تەنها بەياسا نەبىت.

ب - پىداوېستىيە كالاچىيەكان (المستلزمات السلعية) :-

پىويسىتە لەسەر شەممو دام و دەزگاكانى حکومەتى هەرىمى كوردستان پابەند بن كەم كەنەنەوهى زىادەرەوى لە بەكار ھىنلىنى سوتەمنى و ئاو و كارەبا و تەلەفون لەبەر ئەوهى تىچۇوى راستەقىنەي بەرھەم ھىنلىنى ئەم ماددانە زىاتەرە لە نرخى فرۇشتى كە لەلایەن بەكاربەرەدە دەدرىت.

ج - چاڭىرىنەوهى دەوري بۇ ھەبۈوهەكانى گواستراوە و نەگواستراوەكان لەبەر چاودەگىرىت وەك بىناو خانوبەرەكان بەپىيىتى بەرnamەيەكى كاتى (زمىنى) كە بۇ ئەم مەبەستە دادەنرىت لەوانەش چاڭىرىنەوهى كەل و پەل و ئامىرەكان و دەزگاكان (الاجهزة والالات).

ماددهى (11) كرينى ھەبۈوهەكان جىڭە لە ھەبۈوهەكانى پرۆژە سەرمایە دارايىيەكان//

۱. خانوبەرەو زەوی و زار : - پىويسىتە خۇمالەكىرىن (استملاك) و كرينى خانوبەرەو زەوی و زارى تازە ئەنجام نەدرىت تەنها بۇ حالەتى زۇر پىويسىت و بە دەسەلاتى سەرۆكايەتى ئەنجومەنلىكى وەزيران لەگەل رەچاوگىرىنى ئەم خالانەي خوارەوە :

أ- ھەبۈنى مەرجى پارەتەرخانىراوى دارايى پىويسىت بۇ داپۇشىنى پىداوېستى يەكانى خۇمالەكىرىن يان كېرىن ، و تەرخانىراوى بۇودجە بۇ ئەم مەبەستە پۇچەل دەبىتەوە لەگەل تەواو بۈونى سالى دارايى تايىبەت ئەگەر هاتوو ئەم خۇمالە كەنەنە يان كرينى لە سالەدا جى بەجى نەكىرىت ، پالپىشت بە بىرگەي /1/ لە بەشى /4/ لە ياسايى كارگىرى و دارايى قەرزە گشتى يەكان ژمارە (95) ئى سالى / ۲۰۰۴ .

ب- رهچاوگردنی تیچووی چاکردنوهی پیویست بؤئه و خانوبهرانه له کاتی دانانی پارهی
تهرخانکراو له بوودجهدا .

ج- له کاتی تهملیک کردنی زهی یان کرینی خانوبهره ، پیویسته ئە حکامی یاسای خۆمالی کردن
ژماره (۱۲) سالی (۱۹۸۱) ی هەموار کراو رهچاو بکریت و له کاتی نەبوونی ئەم زهی یانه له لایهن
فەرمانگە کانی تری حکومەت بە مەبەستى به کار ھینان بە شیوهیەکی باشت .

۲- نابیت بە هیچ شیوهیەک کرینی کەل و پەل و ئۆتومبیل و ئامیر و پیداویستى يە کانی تر ئەنجام
بدریت بؤ مەبەستە کانی فەرمانگە حکومى يە کان له دەرەوهی بوودجهی راستیئراوی خودى
فەرمانگە کەوهەرەوە نابیت هەزمار بکریت له سەر تەرخانکراوی پرۆژە کانی وەبەرھینان ئەگەر
ئەم جۆرە خەرجى یانه له بىرگە کانی پرۆژە دیارى نەکرابیت كە ئەم کەل و پەل و ئۆتومبیل و
ئامیر و پیداویستىيانه ئەزمار بکریت بؤ بەرژە وەندى لایهنى سودمەند بە شیوهیەکی روون و ئاشكرا
ئامازەی بؤ کرابیت و بە رەزامەندى سەرۆکایەتى ئەنجومەنی وزیران دەبیت و بە پىچەوانەی
ئەمەوهە فەرماندەرى خەرج و يەکەی خەرج بەرپرس دەبن بەپى ئى یاسای کارگىرى و دارابى
ژماره (۹۵) ی سالى / ۲۰۰۴ .

۳- کرینى ئۆتومبیل وزهوي وزار و خانوبهره له کاتی زور پیویستىدا له دەسەلاتى سەرۆکایەتى ئەنجومەنی
وزيراندایە و وە كېپىنى ئۆتومبیل لەپىگايلىزىنەتى دارايىيەتى وزارەتى دارايىيە و جى بەجى دەكىرت .

جى بەجى دەكىرت

بەشىسى يەم // ميلاكات

وزارەتى دارايىي بە هەمانگى کردن له گەل وزارەتە کانى تر وورده کارى ميلاكە کانى هەمەو
وزارەتە کانى هەرىمە كوردىستان - عىراق بؤ سالى دارايى / ۲۰۱۰ رىئك دەخات و له بەر رۇشنايى تیچووی
مووچەی پەسند كراو له بوجەدا پەسندىيان دەكات له گەل رهچاوگردنی ئەم خالانەتى خوارەوه : -

- دامەزراندن :

دەبى لە کاتی دامەزراندن رهچاوى هەبوونى پلە کانى وەزيفى بەتال بکریت له ميلاكى
پەسندىراو له گەل پارەت تەرخان كراوى پیویست بؤ ئەم مەبەستە له بوودجهى تايىەتمەند و
پەسند كردن له سەر يەكە کانى ميلاك لەلایەن وزارەتى دارايىي بە مەبەستى جى بەجى
كردنى ئە حکامى ماددهى / ۸ لە یاسای ميلاكات ژمارە ۲۵ / سالى ۱۹۶۰ ی هەموار كراو و
ئەمەش بە رىگاکانى راگە ياندى خۆجىيەتى ئەنجام بدریت بە مەبەستى جى بەجى كردنى
مەبەدھە ئەكسانى دەرفەت و كار پى كردنى تەواو بەپى ئى سىستەمى نوئى ئى موجە .

۲- گواستنەوە //

ا - گواستنەوەی فەرمانبەران لە دەسەلاتى وەزارەتى پەيوەندىدار دەبىت لەگەل ناردنى وىنەيەك لە فەرمانى گواستنەوەكە بۇ وەزارەتى دارايى / بەرپۇھەرايەتى ميلاكات بە مەبەستى ئامازە كردى (تأشير).

ب - جەخت كردىنەوە لە هەبوونى پلهى بەتال لە ميلاكى فەرمانگە كە فەرمانبەر بۇي دەگوازرىتەوە پىش دەرچۈونى فەرمانى گواستنەوە لەگەل پەچاوكىدەن ھەبوونى تەرخانكراوى دارايى پىويست بۇ ئەم مەبەستە لە بودجەدا ئەگەر لە فەرمانەكەدا گواستنەوەكە بە پله وە نەبوو.

۳- پله بەرزكىرنەوە //

ا - دەبىت پله بەرز كردىنەوەي فەرمانبەر بە رېڭاى رکابەرى بىت (المنافسه) بە مەبەستى جى بە جى كردىنى يەكسانى دەرفەتكان لەگەل پەچاوكىدەن ھەبوونى مەرجەكانى پله بەرزكىرنەوە و شياوهكانى پىويست بۇ وەزيفەي بەرزتر كە لە رېبەرى وەزيفەكان ھاتووە و تەواوكىدەن ماوەي پىويست بۇ بەرزكىرنى بەپىي ئەم سالانە دەبىت كە لە خشتهى ھاپىچى سىستەمى نوى ئى مۇوچە دىاري كراوه و ھەروەها نەبوونى رېڭىرى ياسايى بۇ بەرزكىرنەوە بە ھۆى سزادانى يان خزمەتكانى باش نەبىت (غىر مرضية) بەپىي راپورتەكانى ھەلسەنگاندى شياوى كاركىدن لەگەل ھەبوونى وەزيفەي بەتال لە پەيكەرى رېڭىستى فەرمانگەي پەيوەندىدار و دەبىي پەركىرنەوەيان بە مەرج و شياوى تايىتمەند بىت لەگەل پەچاوكىدەن ھەبوونى تەرخانكراوى دارايى پىويست لە بۇودجە بەرپەچاوكىدەن رېنمایيمان ژمارە (21) ئى سالى / ۲۰۰۸

ب - پله بەرزكىرنەوەي فەرمانبەران لەپله (۱۰) تاكو پله (۴) لە دەسەلاتى وەزارەتكاندا دەبىت وە بۇپله (۲۶) لە دەسەلاتى وەزارەتى دارايى و ئابورىيە و بۇپله (۱) بە دەسەلاتى سەرۋەتلىكىدەن ئەنجومەنى وەزيران دەبىت و لەرېڭاى وەزارەتى دارايى وە نوسراوهكان بەرزدەكىرىتەوە، بەرپەچاوكىدەن ناوهرۇكى بېرىگەي (۱) ئى سەرەدە بۇ گشت پله كان.

4 - پالپىشت بەمادەي (۹) لە ياساي بۇودجەي حکومەتى ھەريم ژمارە (۱) ئى سالى / ۲۰۱۰، دامەززاندى بەشىوهى گرىبەست لە سەر بۇودجەي ئاسايى لە دەسەلاتى وەزيرى دارايى و ئابورى دايە.

↓ وۇزرا

بەشى چوارەم // جۇراو جۇر

يەكەم / گۈزمەي (۱۲۰۰۰۰۰۰) سەدو بىست مiliار دينار تەرخان دەكىرىت بۇ سندوقى پېرىۋەتى گەشەپېيىكىدن و پەرەپىدانى توانا مەۋىيەكانى كوردستان لە حسابى تايىبەتى ئى بو ئامادەكىرنى كادىرى پىسپۇر لەو بوارە جىاجىيانەي كەھەريم پىويستى پىي ئى دەبىت، ئەمەش لەرېڭاى زەمالات و بەلات و

توبیزینه‌وهو خولی راهیتانه‌وه دهبی که لهزیر چاودیری دهسته‌یه کی بالا به سه‌رۆکایه‌تی سه‌رۆکی ئەنجومه‌نی و وزیران و جىگىرەکەی و هەرييەک لە وزیرەکانى چەپەرەدە، فىرکەرنى بالا و توبیزینه‌وه زانستى، پلاندانان دهبيت و بەپى چەپەرەويك جىبەجى دەكىرىت كەئەنجومه‌نی وزیران دەرىدەچۈيىت

دوووهم / (1) مووجەی كەس و كارى شەھيدان و قوربانيانى ئەنفال و چەكى كيمياوى بەم پى يە زىادەتكىرىت:

أ - كەس و كارى شەھيدان بەپىزە (25٪، 15٪) بەپى ئەم رىزانە خوارەوه:

لە (400 000) چوار سەد هەزار دينار بۇ (600 000) شەش سەد هەزار دينار بەپىزە 25٪

لە (700 000) حەوت سەد هەزار دينار بۇ (1 023 000) يەك ملىون وسى دەدوو هەزار دينار بەپىزە 15٪

ب - كەس و كارى شەھيدى (هاوولاتى) بە گۈزمەيەكى بىراوه كەبرىتىيە لە (50 000) دينار

ج - خىزانى شەھيدە ئەنفالكراؤهكان بەپىزە 50٪

(2) خاونەن پىداويسى تايىبەت لە (30 000) سى هەزار دينارەوه بۇ (100 000) سەد هەزار دينار

ب / خاونەن پىداويسى تايىبەت لە (50 000) پەنچا هەزار دينارەوه بۇ (150 000) سەدو پەنچا هەزار دينار

ج / ئەم زىادانە كەلە مادەتكانى سەرەدەدا هاتووه لە بەرۋارى (1/1 2010) دەو جىبەجى دەكىرىت

بەھەماھەنگى كەندىنە وزارەتى دارايى و ئابوورى لە گەل وزارەتە پەيوەندىدارهكان دواى ئامادە كەندىنە

رېنمایى تايىبەت.

سى يەم / بىرى (150 000 000) سەدو پەنچا مiliار دينار بۇ ھەلمەتى دروست كەندى قوتاڭخانە لەھەرئىم

تەرخان دەكىرى و دەستەيەك لە وزارەتى دارايى و ئابوورى و پەرەدە و پلاندانان پىكىدەھىنرى بۇ

سەرپەرشتنى كەندىنە نەمەش بەپى ىئەم نەخشەيە دەبى كە وزارەتى پەرەدە لە بۇ دەجە

خەرجىيەكانى و بەرھىنەندا دايىناوه

چوارەم / گۈزمەي (90 000 000) نەھەد مiliار دينار بۇ پشتىگىرى حىزبەكان و پىرۇزەرە پىكىرخارەكان

تەرخان دەكىرى وە لەم تەرخانكراوهش بە پىكارىكى كاتى خەرج دەكىرىت تا ئەم كاتەي پارە وەرگىرەكان

لەلائەن حزب و پىكىرخارەكانە و بەپى ياساي پشتىگىرى حزبەكان لە دواى پەسەندىكەندىنە لەلائەن

پەرلەمانى كوردىستانەوه يەكلا دەكىرىتەوه.

پىئىجهم / وزارەتى دارايى و ئابوورى بەمانە خوارەوه پابەندە :

يەكەم: بىرى (200 000 000) دوو سەد مiliار دينار تەرخان دەكىرى بۇ ئەم دەكىرىت بەپىرۇزەكانى

سەندوقى نىشته جىكەن بىرىت . بە ھەماھەنگى وزارەتى دارايى و ئابوورى لە گەل دەستەي

و بەرھىنەن بۇ ئامادە كەندى رېنمایى تايىبەت .

دوووهم: بىرى (90 000 000) نەھەد مiliار دينار بۇ پشتىگىرى كەندى قەرزى خانوبەرەي هاوولاتىيانى ھەرئىم

تەرخان دەكىرى وزىادەكەندى بىرى قەرزەكەش بۇ بىرى (15 000 000) پانزە مiliون دينار بۇ پارىزگا و قەزاو

ناحىيە و گوندەكان و بەرەدەوام بۇونى وزارەتى دارايى و ئابوورىلە دابىن كەندى قەرزى خانوبەرە بۇ

هاوولاتیان به پی ای مهر و رینماییه ره چاو گراوهکان وه له به روادی ۱/۱/۲۰۱۰ جیبه‌جی دهکرت
به پی ای رینمایی دارایی .

سی یهم: تهرخانکردنی بپری (۳۰ ... ۰۰۰ ... ۰۰۰) تنهها سی ملیار دینار بؤ پشتگیری پروژه‌کانی بانکی
پیشه‌سازی به همه‌ماهه‌نگی و هزاره‌تی دارایی و ئابووری له گەل و هزاره‌تی بازرگانی و پیشه‌سازی بؤ
ئاماده کردنی رینمایی تایبەت .

چواردم: تهرخانکردنی برشی (۵۰ ... ۰۰۰ ... ۰۰۰) تنهها پهنجا ملیار دینار بؤ پشتگیری پروژه‌کانی كەرتى
كشتوكالى لە رېگاى بانکى كشتوكالىيەوه به همه‌ماهه‌نگی و هزاره‌تی دارایی و ئابووری له گەل
و هزاره‌تى كشتوكال و سەرچاوه‌کانى ئاوا بؤ ئاماده کردنی رینمایي تایبەت .

پینجهم: تهرخانکردنی بپری (۵۰ ... ۰۰۰ ... ۰۰۰) تنهها پهنجا ملیار دینار بؤ پەرهپېدانى بەرnamە
و بەرهىنانى و هزاره‌تى كشتوكال و سەرچاوه‌ئاوييەكان به همه‌ماهه‌نگی و هزاره‌تی دارایی و ئابوورى له
گەل و هزاره‌تى پلان دانان و و هزاره‌تى كشتوكال و سەرچاوه‌کانى ئاوا بؤ ئاماده کردنی رینمایي
تایبەت .

شەشم: تەخانکردنی بپری (۱۰ ... ۰۰۰ ... ۰۰۰) تنهها ده ملیار دینار بؤ دروستکردنی ئەزمزاوه‌کانى
و هرزش لە هەرىمدا . به پی ای رینمایی كە لە لايەن و هزاره‌تی دارایی و ئابوورى به همه‌ماهه‌نگى لە
گەل و هزاره‌تى رۆشنېرى و لاؤان دەردەچىت .

بەشى پینجهم //

رینمایی جى بەجى كردنى خەرجى پروژه‌کانى سەرمایيەدارى (و بەرهىنان) بؤ سالى ۲۰۱۰ .

۱ - لە كاتى خەرج كردن لە سەر تەرخانکراوه‌کانى پشتىوانى كراو لە خەرجىيە‌کانى پروژه سەرمایيەدارىيە‌کان
(و بەرهىنان) و پەرپېدانى پارىزگاكان پیويسىتە هەماھەنگى بکريت له گەل و هزاره‌تى پلاندانان و رەزامەندى
و هزاره‌تى دارايى وەرىگىريت دەربارە گواستنەوهى بپەكان و دەبى فەرمانگە ۋەمىركارى ھەلبىتىت بە
ئاگاداركىرنەوهى و هزاره‌تى پلاندانان لە كاتى تەموويل كردنى بپەكان بؤ لايەنەكانى جى بەجى كارى
پروژه‌كان .

۲ - پیويسىتە لە سەر يەكە ۋەمىركارى يەكان لە و هزاره‌تەكان و لايەنەكانى نەبەستزاو بە و هزارهت و كۆمپانىيەكان و
دەستە گشتى يەكانى كە تەكلىف كراوه بە جى بەجى كردنى پروژه‌كان و كاره‌كان خشته‌كانى مانگانە
پېشكەش بە فەرمانگە ۋەمىركارى (بۇودجە و بەرهىنان) بکەن لە و هزاره‌تى دارايى لە ماوهى (۱۰) دەرۇزى
يەكەم لە مانگى داھاتوو بؤ ئەو مانگە كە خەرج كردنەكە تىا دەكريت و تىايادا خەرجىيە‌کانى كۆكراوه
لە ۲۰۱۰/۱/۱ تا كۈتايى مانگ خالبەند كرا بىت بەپى اى زنجىرە خالبەند كردنەكە لە بۇودجە (ۋەمىركارى
يەكانى سەرەكى و لقى) و ئەم خشтанە خەرجىيە‌کانى پروژه‌كان دەگرىتەوه و فەرمانگە ۋەمىركارى
(بۇودجە و بەرهىنان) لە و هزاره‌تى دارايى دەوەستىت لە تەموويل كردنى تەرخانکراوه‌کانى ئەو لايەنە

که دوا دمکهون له ناردنی خشته کان بؤ دوو مانگی به دوای يهك و وزارت يان لايەنی نه به سترو به وزارت ناگادار دمکات لهم باره يهوه .

۳- پیویسته له سمریه کانی ژمیریاری له وزارتنه کان و لايەنە کانی نه به سترو به وزارت و کۆمپانیا کان و دهسته گشتی يه کانی که تەکلیف کراوه به جى به جى کردنی پروژه کان و کاره کان خشته کانی مانگانه پیشکەش به فەرمانگەی ژمیرکاری (بۇودجەی وەبرەھىنەن) بىخەن له وزارتى دارايى له ماوهى (۱۰) ده رۆزى يەکەم له مانگى داھاتو بؤ ئەو مانگەي کە خەرج كردنە كەملى دەكەويت به خشته کانی مانگانه و سالانە بهو بىرانەي کە قەيدكراوه له سەر حىسابى پېشىنەي پروژه کان و له سەر ئاستى پروژه کان له ۲۰۰۹/۱/۱ تاکو ئەو مانگەي کە تاييەتە به خشته كە .

۴- دەبى لە سەر فەرمانگەی ژمیرکارى له وزارتى دارايى و ئابورى راپورتى مانگانه يەكىرتوو بؤ خەرجىيە کانى فيعلۇ بؤ پروژه کان پېشکەش به وزارتى پلان دانان بىكەت لە بەرۋارى ۲۰۱۰/۱/۱ تاکو كۆتاپى مانگى دياركراو واتا له ماوهى (۱۰) رۆز لە بەرۋارى تەواو بۇونى مانگى تاييەتمەند و خالبەند بىرىت بەپىي زنجىرە کانى خالبەند كردنى (ژمیریارى يەکانى سەرەكى و لاوهكى) لە خشته کانى پروژە کان و دەبى لە سەر وزارتى پلان دانان سەرنج و پېشىنارە کانى دەربارە راپورتى يەكىرتوو ناوبر او دەربخات بؤ لىزىنەي كاروبارى ئابورى لە سەرۋاكا يەتى ئەنجومەنى وزىزان .

۵- دەبى لە سەر لايەنە کانى جى به جى كارى پروژە کان وينە راپورتە کانى جەدوای تەكىنیكى و ئابورى گشت پروژە کان پېشکەش به فەرمانگە کانى دياركراو لە وزارتى پلان دان و هەرەھا وينە ناردراوه کانى تاييەت به فۇناغە کانى جى به جى كردن پېشکەش به فەرمانگە کانى ئامازە بؤ كراو بىرىت (ئىحالە كردن و دەست بەكار بۇون ، جى به جى كردنى كاره کان و پروژە کان و گرىبەستە کان كە دەبەستىن بؤ ئەم مەبەستە) .

۶- لايەنە کانى ئامازە پېكراو لە بىرگە (۴) ئى سەرەھە هەلدىستن بە بەرزكەرنە وە راپورتە کان بؤ وزارتى پلان دانان بؤ ماوهى دەست پېكراو لە بەرۋارى ۲۰۱۰/۱/۱ و بەپىي فۇرمە کان و رېنمايىيە کانى ئامادە كراو لە لايەن وزارتى ناوبر او .

۷- پیویسته له سەر هەمو وزارت و دام دەزگاکانى حەممەتى هەرىم راپورتى پېویست پېشکەش به وزارتى پلان دانان بىخەن کە پلانى بەرھەم ھىنەن لە پروژە کاندا لە خۇ بىرىت لەناوېشىدا (پلانى بەرھەم و توانى دارېزراو بؤ بەرھەم و توانى بەردەست و مەبەست بؤ بەرھەمى پروژە لە خۇ بىرىت) .

۸- چۈركەرنە وە (التركيز) زىادكەرنى بەرھەم ھىنەن و بەرزكەرنى لىھاتوو يى كاركەردن و بەراوورد كردنى لەگەل رائىكەرنى و هەنگاونانى راست بؤ جى به جى كردنى نىشانە کانى دارايى و ئابورى

تەواو لە بوارى هەلسەنگاندى ئابورى كۆمپانىاكان و گشت يەكەكانى بەرھەمهىنان و خزمەتگۈزارييەكان .

٩- كاركردنى بە پەلەو پىش وەخت بۇ دابىن كردنى بېداويسىتىيەكانى بەكارھىنانى پرۇزەكان و بەتايبەتى بەرھەمهىنەرەكان كە جى بەجى كراوه يان جى بەجى دەكريت لە ماوهى سالى / ٢٠١٠ و بە تواناي تەواو ، و گشت وزارتەكانى ديار كراو پابەند دەبن بە ئامادەكىرىنى پلانەكانى بەكارھىنانى تەواو بۇ ئەم مەبەستە .

١٠- پابەندبۇون بە بەكار نەھىنانى پارەتەرخانكراوى پرۇزە تەنها بۇ كارەكانى چەسپىئىندرار و بۇ پرۇزە بىت و بە پىچەوانەو سەرۋىكى فەرمانگەي بەرزىر و فەرماندەرى خەرج كردن بەرپرس دەبن .

١١- وزارتەكان و فەرمانگەكانى نەبەستراو بە وزارتەپابەند دەبن بە هەلسانگاندىن و سەرزەنلىق كردنى لى پرسراوى پرۇزەكان كە لىپرسراون لە جى بەجى كردنى پرۇزەكان و بەرپرس دەبن لە كانى ھەبوونى لاوازى و كەم و كورپى لە رېزەكانى جى بەجى كردن لە كاتىكىدا پارەتەرخانكراو و تواناي پىيوىسىش ھەبىت بۇ ئەم مەبەستە ئەگەر ئاراستە كراوهىيىكى مەلبەندى نەبىت بۇ ھىوركىرىنى جى بەجى كردنى پرۇزەكان يان بە بۇونى رېڭەكان كە لە دەرەوهى دەسەلاتەكان بىت ١٢- پەيرەو كردنى سەرچەم ياساو بېيار و پىنمايىيەكانى كارپى كراو لە ھەرىمى كوردىستان تايىبەت بە جى بەجى كردنى پرۇزەكان ھەروەها سىستەمى تۆمارو پلە بەخشىن و پۇلۇنى بەلىنەرانى ھەرىمى كوردىستان ژمارە (١) ئى سالى / ٢٠٠٧ .

١٣- ئاگادارى وزارتەپلان دانان دەكريت بە نووسراو دەربارەتى گشت ئەو بابەتانەتى تايىبەتن بە پرۇزەكانى سەرمایيەدارى (وەبەرھىنان) تاوهەكىو وزارتەناوبراو ھەلسىت بە وەرگرتى ئىجرائاتى پىيوىست و بەپىي ياسا و پىنمايىيەكان و دەسەلاتەكانى كارپىكراو ، بە مەرجىك ئەو نووسراوه بە ئىمزاى وەزىرى تايىبەتمەند يان بېرىكارى وزارتە يان پارىزگار بىت .

١٤- دەبى لەسەر وزارتەكان و فەرمانگەكانى نەبەستراو بە وزارتەپابەندبۇن بە پىنمايىيەكان و دەسەلاتەكانى پەيوەست بە پرۇزەكان و سەرزەنلىق كردنى بەرپرسان لەسەر ھەر زىادەرهەوي يەك (تجازى) كە روودەدات لە پىناوى جى بەجى كردنى بە شىۋىيەكى دروست و گرنگى بەرىۋەچۈونى كارەكان بە شىۋىيەك بۇيى ديارى كراوه .

١٥- ئەم پىنمايىيانە و دەسەلاتەكان كارى پى دەكريت و جى بەجى دەكريت لەسەر وزارتەكان و لايەنەكانى نەبەستراو بە وزارتە و پارىزگاكانىش كە ھەلدەستن بە جى بەجى كردنى كارەكان و پرۇزەكان و بە بەردەوام كارى پى دەكريت تا ئەو كاتەي پىنمايى تر جىڭىز دەكريتەو .

١٦- وزارتە دارايى ھەلدەستىت بە دياركىرىنى پرۇزەكان و خەرجىيەكانى سەرمایيەدارى كە بە نيازە جى بەجى بىكىن لەلايەن وزارتەكانى ھەرىم دەربارەتى پرۇزەكانى پارىزگاكان و سەرپەرشتى كردىيان و جى

به جی کردنیان به همه‌مانگی کردن له گهله سه‌روکایه‌تی ئەنجومه‌نی و وزیران و وزارتی پلان دانان و ئەنجومه‌نەکانی پاریزگاکان و پاریزگاره‌کان .

۱۷- وزیری دارایی بؤی همیه و به‌همه‌مانگی له گهله وزارتی پلان دانان گواستنه‌وهی دابین کراوه‌کانی پشتیوانی کراو بکەن بؤ پرۆژه‌کان له بودجه‌ی سالی ۲۰۱۰/ که جی به جی نەکراوه به ریزه‌ی (٪۲۵) له تەرخانکراوه‌کانی له ماوهی شەش مانگی دواي پەسند کردنی بودجه بؤ پرۆژه‌کانی تر و ئەو ناوچانه‌ی کە دەست بە جی به جی کردنی نەکراوه له بەر هۆیه‌کانی ئاسایشی ناسروشتی بە دەردەکرین (استثناء).

۱۸- وزیری دارایی دەسەلاتی همیه بؤ گواستنه‌وهی ئەو بېھ پارانه‌ی کە خەرج نەکراوه له تەرخانکراوه‌کانی بودجه‌ی سالی ۲۰۰۹/ دارایی بؤ وزارتەکان و لايەنی نەبەستراو بە وزارت بؤ مەبەستی پرۆژه‌ی وەبەرهەینان و گەشەپېدانی پاریزگاکان و خەرج کردنیان له سالی ۲۰۱۰/ دارایی .

۱۹- ناکریت له ناودرۆکی گربىبەستی پرۆژه‌کاندا هېچ بېگەيەکى تىدا بىت کە پەيوەست بىت بە دابین کردنی ئۆتۆمبىل و سووتەمەنی و شوفىر و چاکىردن و دروست کردن يەكەن يىشته‌جى بۇون له كاتى پېۋىستى راستەقىنە بؤ ئەو پېداۋىستى يانه لايەنی جی به جی کار پرۆژه‌کان راستەو خۇزەلەدەستىت بە دابىنکردنیان و تىچۇوه‌کانیان دەخريتە سەر بودجه‌ی پرۆژەکە و له كاتى پېۋىست بؤ بۇونى ئەو بېگانه له گرى بەستى پرۆژه‌کاندا كەمترین نرخى ئەو پېداۋىستى يانه له گرى بەستەكەدا دىاري دەکرین دواي وەرگرتنى رەزامەندى وزیرى تايىبەتمەند .

دەسەلاتەکانی وزیرى تايىبەتمەند يان سەرۆکى لايەنی نەبەستراو بە وزارت
وزیرى تايىبەتمەند يان سەرۆکى لايەنی نەبەستراو بە وزارت تەخويل دەکرین و هەروەها پاریزگار سەبارەت بە پرۆژه‌کانی پەرەپېدانی پاریزگاکان لهم دەسەلاتانەی خوارەوە :-

۱- خەرج کردنی بېھ کانی ماوه بؤ جی به جی کردنی پرۆژه‌کان يان كاره‌کان له تىچۇوی تەواو و دابین کراوه‌کانی سالانه کە پشتیوانی کراون له گهله رەچاو کردنی رېئمايىيەکانی تايىبەت بە خەرج کردن له سەر پرۆژه‌کان له تەرخانکراوه‌کانی پەسند کراو بە مەرجىئى پېش وەرگرتنى رەزامەندى وزارتى دارایی و ئابورى .

۲- ئىحالە کردنی كاره‌کانی راۋىيڭكارى له تىچۇوی تەواوى پرۆژە يان كار له گهله دىاري کردنی شىۋەکانى خەرج کردن له سەر پرۆژه‌کان و كاره‌کان ئەوانەی کە سروشتى راۋىيڭكارى و توېزىنەوەيان هەمیه .

۳- جاردانى كەمگىرىيەكان و ئىحالەکردنى و دەست بەكاربۇون بە جی به جی کردنی (كەمگىرى گشتى ، دەعوای راستەو خۇزەلەتى ، جی به جی کردن ئەمانە ، جی به جی کردن راستەو خۇزەلەتى دەربارە ئەو پرۆژانەی کە جی به جی کردن راستەو خۇزەلەتى دەيانگىرىتەوە) بؤ پرۆژه‌کان يان كاره‌کانى هاتوو له پلانى سالى ۲۰۰۹/ بە سنورى تىچۇوی تەواو کە بېيارداوه ، ولايەنەکانى جی به جی کار بؤی هەمیه ئىحالەي هەر پرۆژەيەك يان كارىئىك بکات کە پەسند دەکرین بؤ هەر لايەنېك و ئەوهش دەگرىتەوە

ئیحاله‌گردنی چهند بەشیک لە پرۆژه‌کان یان کارهکان لەگەل رەچاوکردنی پابهندبۇون بە یاساکان و سیستەمەکان و رینمايیەکانی دەرچوو لەلایەنەکانی تايىەتمەندەدەوە .

٤- گورىنى لايەنى حى بەجى كار لە وزارتى بۇ پرۆژه‌کان یان کارهکان كە وزارتى تايىەتمەند بەرپرسىيەتى جى بەجى كردنی هەلدىگەرت و ئاگادار كردنەوەي وزارتى دارايى و وزارتى پلان دانان .

٥- بەخشىنى پاداشتىكى بىراوه بە بېرىك لە (٢٥٠ ٠٠٠) دوو سەدو پەنجا هەزار دينار زياتر نەبىت بۇ ئەوەي كە تەكلىف دەكىرت بەو كارانەي و دەكت كە بە پەله جى بەجى بکرىن یان پرۆژە و تەواوکردنى يان كە مىكىرىنەوەي تىچۇوهكەي يان باش كردنى جۆركەي يان بۇ ئەوەي هەلدىستىت بە ديراستەكان يان توپىزىنەوەكان يان کارهکان كە خزمەتى كارى گەشەپىدان دەكت لەگەل رەچاوکردنى دووبارە نەبوونى خەرج كردنى بۇ دوو مانگى بە دوای يەك بۇ ھەمان كەس بە مەرجىك لە بېرى (٢٠٠٠ ٠٠٠) دينار زياتر نەبىت لە سالىكدا بۇ ھەر فەرمانبەھرىك .

٦- دامەزراىدى فەرمانبەرانى كاتى لەگەل دانى باشترين (الاولويە) بۇ ميلاكاتى ھەرىئى كوردستان بەرامبەر كەس بە پاداشت يان كرى گۈنجاو كە دەبىت دامەزرينى بە جى بەجى كردنی کارهکان يان پرۆژه‌کان لەو بىرانەي كە پاشتىوانى كراوه لە بودجە و بەپىّى ياسادانانى جى بەجى كار و بە پىّى ياسا كار پىّىراوه‌کان .

٧- دەست پىكىردن بەو بابەتائى كە پەيوەستن بە بەرnamەكانى مەشقى پىشەيى بۇ دابىن كردنى ميلاكاتى پىويسەت بۇ بەكارخستنى پرۆژه‌کان .

٨- چاوخشاندىن بەو سکالاً يانەي كە بەلىندەران پىشكەشى دەكتەن لەسەر ئەو بىريارانەي كە فەرمانگەكانى پەيوەندى دار دەرى دەكت بەپىّى رىنمايیەكانى وزارتى دارايى و ئابورى .

٩- دەست پىّى كردن بە داواكارىيەكانى پەنا بىردن بۇ دادىرىن (تحكيم) بەپىّى مەرجەكانى بەلىندەرايەتى .

١٠- درېز كردنەوەي ماوهى گىزبەستەكان بەپىّى رىساكانى دىارى كراو لە رىنمايیەكانى جى بەجى كردنى پرۆژه‌کان و كارهکانى پلانهكانى گەشەپىدانى ھەرىئىم .

١١- فروشتنى كەل و پەلى زىادە و بەكار هاتوو لە كار كەوتۇوهكانى پرۆژه‌کان و زىاد لە پىويسەت بە پەيرەوى كردنى ياساى فروشتن و بە كرى گىتنى سامانى دەولەت ژمارە ٣٢ / ١٩٨٦ ئى ھەمواركراو و تۆمار كردنى بەھاى فروشتنەكان بە داھاتى كوتايى بۇ حىسابى گەنجىنەي گشتى .

١٢- سرینەوەي پارە و كەل و پەلى لە كار كەوتۇوى پرۆژه‌کان كە نرخى كېنینيان زياتر نەبىت لە (٥٠٠ ٠٠٠) پىنج مiliون دينار بۇ يەك پرۆژە بە بىّ دووبارە بۇونەوە .

١٣- گواستنەوەي ماشىنەكان و ئامىرەكان لە ھەمان پرۆژە لە شوينىك بۇ شوينىكى تر يان گواستنەوەي ماشىنەكان و ئامىرەكان لە پرۆژەيەك بۇ پرۆژەيەكى تر بەمەرجىك لەو پرۆژانە بن كە هاتوون لە بودجە

و کاریگه نه بیت له سمر لیهاتووی جی به جی کردنی ئه و پروژه‌یه ماشینه‌کان و ئامیره‌کانی لی
گواستراوه‌تەو و ئاگادارکردنەوەی وزارەتی پلان دانان له گواستنەوەکان .

۱۴- وەرگرتنى غەراماتەکانى دواكەوتن كە دەكەۋىتە سەر ئەو كەسەئى گرىبەستى له گەل دەكىت
بە پى ئى مەرجە گشتىيەکانى بەلىندارىيەتى و رېنمايىيەکانى وزارەتى دارايى و ئابورى و يان ھەرياسايەكى
تر كە كارى پى بکرىت بە مەرجىك خاوهن كار ھەلسىت بە جى بە جى كردنى كارى پىوپىست بە راکىشانى
كارەكە و جى بە جى كردنى له سمر حسابى ئەو كەسەئى كە گرىبەستەكەي له گەلدا كراوه كە پابەندە بە
كارەكانى پروژە له دواي تەواو بۇونى ماوهى دىيارى كراوى سەرەوە .

۱۵- دىيارى كردنى رېگاوشىوازى جى بە جى كردنى پروژەکان و كارەكان لەوانەش شىوهى پروژە ئامادەكراو و
مەبەست لە پروژە ئامادەكراو (مفتاح باليد) ئەو پروژەيە كە بەلىندەر بەپى ئى گرىبەستى بەستراو
له گەلیدا و بەرامبەر بە بېرى چەسپىندرار پابەند دەبى بە جى بە جى كردنى گشت قوناغەکانى وەك
ئامادەكىردنى نەخشەكىشانى سەرەكى و تەواو ھەتا وەك كار دەخربىت و تەسلیم دەكرىت و پاراستنیان كە
بەكار ناهىئىرەت تەنها لەو حالەتەنە نەبىت كە بەرژەوندە دەخوازىت لە دواي جەخت كردنەوە لە
نەتوانىنى جى بە جى كردنى بەلىندەرایەتى بە رېگاوشىوازەكانى تر و ئىم رېسايانە خوارەوە پەيپەو
دەكرىت لەحالەتى جى بە جى كردنى پروژە بە شىوهى پروژە ئامادەكراو (مفتاح باليد) دەبى
گرىبەستەكانى تايىبەت بە جى بە جى كردنى پروژەکان بە رېگاى (مفتاح باليد) ئەوانە خوارەوە بگرىتەوە
جىڭە لە مەرجەكانى تر (مەرجەكانى بەلىندەرایەتى بۇ كارەكانى ئەندازىيارى شارستانى و مەرجەكانى
بەلىندەرایەتى بۇ كارەكانى ئەندازىيارى كارەباو ميكانيك و كيمياگەرى) :-

يەكەم // بابەند بۇونى كۆمپانىيەكانى بەلىندەرایەتى بە پىشكەش كردنى خشته تىچووهکان بە ووردى و
نەخىندرابى بۇ بېرىگەكانى پروژە لە گرىبەستە كە دەبىتە بنەما بۇ ئەو گۈزمانە ئە سەرى
پىكەوتۇون و نەخاندى فەرمانەكانى گۈرین .

دووەم // بەرسىيار نەبوونى خاوهن كار لە قەربەووكىردنى بەلىندەرایەتى له سمر ھەر زىادەيەك لە
تىچووهکانى بېرىگەكانى هاتوو لە خشته كانى تىچووهکان ئەگەر لە پىشكەش خاوهن كار رەزامەندى
له سمر نەدابى بەپى ئى فەرمانى گۈرین .

سى يەم // چەسپاندى مافى خاوهن كار بە بېرىنى تىچووی بېرىگەكان كە جى بە جى نەكراوه يان
چەندايەتىيەكانى كەمدەبىتەوە لە كاتى جى بە جى كردن لەوهى كە هاتووه لە خشته
چەندايەتىيەكانى نەخىندرارو .

چوارەم // بەرسىيارنە بۇونى خاوهن كار بە دانى تىچووهکانى بېرىگەكان كە لە خشته تىچووهکان
دەرناكەۋىت بە سەھو يان بە ئەنۋەست و جى بە جى نەكىردى كاردەكتە سەر قەبارە يان تواناگان
يان بەكار خستى پروژە و بەو شىوهى كە گرىبەستى له سمر كراوه جا ئەو بېرىگانە لە نەخشەكاندا
بن يان نە .

پینجهم // پیداگرتن و رهزادهندی کردن لەسەر شیوازەکانی پیوانەبی و نەخشە دانراوەکان کە پشتى پى دەبەستىت بۇ جى بەجى كردىن پرۆژە .

١٦- دەشى بىرى پىشىنەى نقدى سەرتايى بۇ گرىيەستەكىنى دابىن كردىن (عقود التجهيز المستوردة / المائىن و المعدات والاجهزة) دىيار بىكىت بە رىزەدى (%) ۱۰ بىرى گرىيەستەكان لە دواى مۇر كردىن گرىيەستەكان ئەم بىرىيە دەدرىت بە مەرجىك لە بەلگەنامەكانى بانگەوازى كەمگىرى ئاماژەد بۇ كرابىت لەگەل رەچاو كردىن پابەندبۇون بە بىرىكەكانى يەكەم و سى يەم خالى (۱۷) لە خوارەوە رېنمايىيەكانى كەمگىرىيەكان (كىرىن و ئاماډەكىرىن) بۇ فەرمانگەكانى حۆكمەتى هەرىم .

١٧- بەخشىنى پىشىنەى نەختىنەبى سەرتايى بە بەللىندرە كە دەدرىت لە كاتى واژوو كردىن گرىيەستەكە (جگە لە گرىيەستەكانى ئاماډەكىرىن) لە دواى رەچاو كردىن ئەم خالانە خوارەوە : .

يەكەم // بەللىندرەنى كەرتى تايىبەت كەفالەيەكى بى مەرج لە يەكىك لە بانگەكانى هەرىمى كوردستان پاشتىوانى كراو پىشكەش بىكەن بەرامبەر بى لەگەل بىرى پىشىنەى نەختىنەبى سەرتايى و لە دواى وەرگرتنەوەي پىشىنەكە كە لە بىرىكە چوارەمى خوارەوە هاتووه بۇيان دەگەپىتەوە .

دووەم // دەبى شويىنى كار ئاماډە كرابىت بۇ وەرگرتن ، هەمموسى يان بەشىكى تاكو بەللىندرە بتوانىت دەست بەكاربىت لە كاتى دانى پىشىنەكە و لە وەرگرتنى شويىنەكە هەمموسى يان بەشىكى بەللىندرایەتى كارەكانى ئەندازەبى ميكانيكى و كارەبای و كارەكانى تر كە دەكەويتە چوارچۈھى ئەم پىپۇرىيانە بەدەر دەكىت و دەسەلاتى خەملاندىنى پىيدانى پىشىنەى نەختىنەبى بۇ وەزىرى تايىبەتمەند دەمەننەتىت بەبى مەرجى تەسلیم كردىن شويىن .

سى يەم // ۱/ وەرگرتنەوەي پىشىنەى نقدى سەرتايى كە بۇ بەللىندرە خەرج دەكىت بە شىوهى (قىىست) يەكسان لە نرخى پیوانەكانى كارى جى بەجى كراو (ذرعە الاعمال المنجزة) بە مەرجىك پىش (۶۰) رۆز لە ماۋەتى تەواو بۇونى پرۆژەكە بە تەواوى وەربىگىتەوە لە گرىيەستدا وەك خالىك تۆمار بىرىت .

ب/ پىيدانى پىشىنەى نقدى بۇ بەللىندرە پىويستە بە فەرمانى وەزارى وەزارەتى پەيوەندىدار خەرج بىرىت .

١٨- وەرگرتنەوەي كارەكانى بەللىندرایەتى لە بەللىندرە لە حالەتى پابەند نەبوونى بە گرىيەستەكە ، جى بەجى كردىن لەسەر حىسابى بەللىندر بەپى ئەمەرچەكانى بەللىندرایەتى دەبىت .

١٩- سپىنەوە ئەم قەرزانەى كە وەرگرتنىيان مەحالە لە دواى تەواو بۇونى رېڭا ياسايىيەكان تا سنوورى بىرى (۱ ۰۰۰ ۰۰۰) يەك مiliون دىنار بۇ هەر پرۆژەيەك هاتبى لە خشتهكانى بۈودجە و ئەزىز دەكىت لەسەر تىچۇوى پرۆژەكە ئەگەر هاتوو قەرزەكە پەيوەست بۇو بە پرۆژەكە بەلام ئەگەر هاتوو پرۆژەكە تەواوبىو و نەھاتبىو لە خشته ئەم دەكىت لەسەرمادە ئەمېرىيارىيەكانى پرۆژەكانى جى بەجى كراو و لادراو .

۲۰ - دانانی بِرگهی نوئی یان لادانی بِرگهکان له پِرپُزه یان کار له ناو کوئی تیچووی ته‌واو و دابینکراوهکانی سالانه بُنه و پِرپُزهیه یان نه و کاره له‌گهان ئاگادارکردنەوهی و هزارهتى پلان دانان

بەو گۆرانکاريانه .

ب - هەموارکردنی تیچووهکانی پیکھاتەکانی پِرپُزهکان یان کار له سنورى تیچووی ته‌واو و دابینکراوهکانی سالانه به ئاگادارکردنەوهی و هزارهتى پلان دانان .

ج - دیار کردنی بِرگه یەدەك بە ریزه (٪ ٧) له بِرگه بەلیندەرایهتى بُنه پِرپُزهکان و کارهکان بە مەرجیک تى پەرنەکات له تیچووی ته‌واوی پِرپُزهکانی چەسپیئندرارو له خشتهکانی بودجه .

د - بِرگه زیادەی بەلیندەرایهتى یان بِرگه دەرخسته یان تیچووی زیادەی کار دەبیت له کوئی تیچوو و دابینکراوى سالانه پِرپُزه دا بیت بەمەرجیک له بِرگه یەدەكى دابینکراو بُنه بەلیندەرایهتى تى پەرنەکات بە ئاگادار کردنەوهی و هزارهتى پلان دانان بەم زیاد کردنە .

ه - رەچاوکردنی ئەم مەرجانە خواروو له کاتى مومارەسە كردنى دەسەلاتەکانى هاتوو له بِرگهکان (أ و ب و ج و د) بەم شیوهیه :

يەكم // پابەندبۇون بە مەرجمەگشىتەکانى بەلیندەرایهتى و رېنمايىەکانى و هزارهتى دارايى و ئابوورىتايىبەت بەلیندەرایهتى و گرىبەستە گشىتەکان .

دووەم // هەبوونى پەيوەندى راستەخۆ لە نىوان بِرگه تازە دروست كراوهکان یان گۆپدراوهکان یان زيادکردن لە پِرپُزه یان کارکردنى بە شیوهیهك بگونجىت له‌گهان سروشتى پِرپُزهکە یان کارهکە و ئامانجەکانى . سى يەم // دەبیت کوئی تیچووی پِرپُزه ، گشت بِرگهکان و پیکھاتەکانی پِرپُزه یان کارهکە داپوشىت (جى بەجى كراو و جى بەجى نەكراوهکان) .

21. دیار کردنی بِرگه سەرپەرشتىيارى و چاودىرى بە ریزه (٪ ٣) له بِرگه بەلیندەرایهتى کان و کارهکان كە بِرەكانيان لە (٠٠٠٠٠٠٠١) يەك مiliار دينار تى پەرنەکات و بە ریزه (٪ ٢) له بِرگه بەلیندەرایهتى يەكان و کارهکان كە بِرەكانيان زياتره لە (٠٠٠٠٠٠١) يەك مiliار دينار تاكو (٠٠٠٠٠٠١٠) ده مiliار دينار و بە ریزه (٪ ١) له بِرگه بەلیندەرایهتى کان و کارهکان كە بِرەكانيان زياتره لە (٠٠٠٠٠٠١٠) ده مiliار دينار بە مەرجیک تى پەرنەکات له تیچووی ته‌واو كە چەسپیئندرارو له خشتهکانی پِرپُزهکان و ریزه (٪ ٢٥) لى ئى دەپەرىت و (٪ ٢٠) دەگوازرىتەو بُنه وزارهتى پلان دانان و (٪ ٥) دەگوازرىتەو بُنه سەرۋەتلىكى ئەنجومەنى و وزيران بە مەبەستى بە دواداچوونى مەلبەندى بُنه پِرپُزهکان كە وزارهتى ناوبر او هەلدىستىت بە بەدواداچوونى لە رېگاى فەرمانگەکانى تايىبەتمەندەوە و بِرگه ماوه لە بِرگه سەرپەرشتىيارى و چاودىرى خەرج دەكريت بەم شیوهى خواروو بەمەرجى ئەم خەرجىيانه لە ریزه چاودىرى تىپەرنەکات :

- ۱ - کریٰ ی کارمهندان له کریکارهکان و شارهزاکانی عیراقی و عمرهب و بیانی یهکان که پیویستی به مامهلهی سهربهرشتیاری و چاودیریه له ماوهی جی بهجی کردن لهگه‌ل کارهکانی زیده‌کی و مافه به خسراوهکان بهپیٰ ی یاسا و رینماییهکان .
- ب - پیداویستیهکان و ئاماده‌کراوهکانی ئهندازه‌بی پیویست بو سهربهرشتیاری کردن و وردبینی له کاتی قوناغه‌کانی جی بهجی کردنی کار بهپیٰ ی پیویستی فیعلی بو پروژه .
- ج - خهرجیهکانی ئیفاد کردن له ناووه‌هی وولات و دمره‌ههی بو ئه‌و کارانه‌ی که پروژه پیویستیه‌تی
- د - ئاماده کردن و رایخ کردنی فهرمانگه‌کانی بهپیوه‌بهرهکانی پروژه‌کان و ئهندازیاره نیشته‌جی بووهکان و کرینی پهراوگه و پیداویستیهکانی نووسینگه به شیوه‌یهک بگونجیت لهگه‌ل قهباره و پیویستی پروژه .
- ه - کریٰ ی ئاو و کارهبا و تله‌فون و سووتهمه‌نی بو فهرمانگه‌کانی بهپیوه‌بهرهکانی پروژه‌کان و ئهندازیاره نیشته‌جی بووهکان .
- و - کرینی حاسیبه و همموو ئه‌که‌هسانه‌ی که په‌یوندی هه‌یه به پیداویستیهکانی سهربهرشتیاری و چاودیری کردن وەک ئامیرهکانی فوتؤکۆپی و ھی تر .
- ز - کرینی ئوتومبیله‌کانی پیویست بو کارهکانی سهربهرشتیاری و چاودیری بو جی بهجی کردنی تەنها پروژه‌که له‌گه‌ل تیچووهکانی به‌کار خستنیان و پاراستنیان و سووتهمه‌نیهکانی پیویست بو ئەم مەبەسته .
- ح - ئه‌و پاداشتanh که خەرج دەکرین بو کارمهندان له‌سەر پروژه ئه‌وانه‌ی که هەلددەستن بە کارهکان و ئەركه‌کانی نایاب بو مەبەسته‌کانی پروژه بهپیٰ ی برههکانی دیارکراو لەم رینماییانه بەمەرجى بزى هەر پاداشتیک لە (۲۵۰ ۰۰۰) دوو سەدو پەنجا هەزار دینار زیاتر نەبیت .
- ط - کریٰ یهکانی جاردانه‌کانی تاييەت بە بهلىندەرايەتیهکان و کارهکان .
- ي - خهرجیهکانی دانانی بەردی بناغه و کردنەوە پروژه لە دواي جی بهجی کردنی .
- ك - خەرج دەکرین بو لىئزنه‌کانی بەدوا داچوون کە پىكھىنراوه لە دیوانى وەزارەتەکان و فەرمانگه‌کانی نەبەستراوبە وەزارەت بو ووردبینی کردن و بەدوا داچووننى رۇيىشتىنی کارهکانی جی بهجی کردن و بەراورد کردنی له‌گه‌ل مەرجە‌کان و شىۋاھکانی تاييەتى و گشتى .
- ل - پیویسته لىئزنه‌ی بە دوا داچوون لە (۵) پىنج كەس زیاتر نەبیت لهوانه (۳) سى ئەندامى ھونەرى و (۱) يەك ئەندامى دارايى و (۱) يەك ئەندامى کارگىرى .
- م - فەرمانى پىكھىناني لىئزنه‌ی بە دوا داچوون و ووردبینى پیویسته دواي دەست بە‌کاربۇونى پروژه‌کە بىت .
- ن - خەرجیهکانی متمانه بۇونى پروژه‌کان و کارهکان و پىناسە‌کردنی بە رېگاى راگەيىاندن .

س - تیچووی خواردن و گواستنەوەی کارمەندانی ھەمیشەبى کە تەنسىب كراون بۇ کار كردن لە پرۆژە و هەر تیچوویەكى تر كە پەيوەندى راستەخۆى ھەبىت بە جى بە جى كردنى پرۆژەكە لە كۆي تیچوو و دابىنكرابى سالانە بە پى ي ئەم رېسايانە خوارەوە :-

يەكم // دەبىت شويىنى پرۆژە لە دەرەوەدى سەنتەرى پارىزگا بە ھەلاؤير كردنى وەزارەتى كارەبا جا ئەم پرۆزانە لە سەنتەركانى شارەكان دابن يان دەرەوەدى دووەم // دەرگەردنى فەرمانى وەزارى بۇ دىيارى كردنى ژمارەى كريکاران و كاتۈمىرى كار كردن لە دەرەوەدى دەۋامى فەرمى و شويىنهكانى پرۆژەكان و ماوهى كار كردن بۇ تەواو كردنى پرۆژەكە .

سى يەم // پارەدى خواردن خەرج دەكىيەت لەسەر بىنەماي پرۆزانى كار كردنى فيعلى لە شويىنى كار بەمەرجىك لە بىرى (٧٠٠٠) حەفت ھەزار دينار تى پەرنەكەت بۇ سى ژەم خواردن لە رپۇچىكدا .

چوارەم // گواستنەوەي کارمەندانى پرۆژە بە شىوەي كۆمەل دەبىت نەوەك بە تاكە تاكە بە پى ي تیچووەكانى راستەقىنە و كرييەكانى باو و كارپىكراو بۇ ھۆيەكانى گواستنەوە .

پىئىچەم // پىكھىيانى ليژنەكانى پىيويست بۇ خەرج كردن بۇ مەبەستەكانى سەرەوە .

٢٢ - برياردان لەسەر كىشەكانى گرىبەستىكەن لەگەل تەكニكاران و پسپۇرانى ناو ھەرىم و دەرەوەدى ھەرىم .

٢٣ - گواستنەوەي بىرەكانى دابىن كراو لە دراوى بىيانى بۇ دينارى عىراقى بە نرخى پۇز .

٢٤ - تەخويل كردنى ئەو دەسەلاتانە كە پى ي بەخشىندرابە و پى باشە بۇ بىرەكارەكانى وەزارەت و پارىزگاكان بەرىۋەبەرە گشتى يەكان ولايەنەكانى جى بەجى كارى تر ھەر يەكە و بەپى ي ئاستى و بەپى ي پىيويست و ناشى ئەوەي كە پى ي تەخويل دەكىيەت تەخويلى بکات بۇ ھى تر ئەگەر بە رەزامەندى وەزىرى تايىبەتمەند نەبىت لەگەل ئاگادار كردنەوە وەزارەتى پلان دانان .

٢٥ - پارىزگار پلانى ئاودانكىردنەوەي پارىزگا و قەزا وناحىيەكان پىشكەش بە ئەنجومەنى پارىزگار دەكەت لە رەچاوكىردنى ئەو ناوچانە كە زۆر زەرەرمەندبۇونە لەناو پارىزگا و بەرز دەكىيەتەو بۇ وەزارەتى پلان دانان بە مەبەستى دىراسەت كردنى و پەسندىكەنلى .

٢٦ - پارىزگار ھەلەستىتىت بە جى بەجى كردنى پلانى ئاودانكىردنەوە كە بىراردراوە و ئەنجومەنى پارىزگا بەرپرسىيەتى چاودىرى جى بەجى كردنى دەكەت .